This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Det här är en digital kopia av en bok som har bevarats i generationer på bibliotekens hyllor innan Google omsorgsfullt skannade in den. Det är en del av ett projekt för att göra all världens böcker möjliga att upptäcka på nätet.

Den har överlevt så länge att upphovsrätten har utgått och boken har blivit allmän egendom. En bok i allmän egendom är en bok som aldrig har varit belagd med upphovsrätt eller vars skyddstid har löpt ut. Huruvida en bok har blivit allmän egendom eller inte varierar från land till land. Sådana böcker är portar till det förflutna och representerar ett överflöd av historia, kultur och kunskap som många gånger är svårt att upptäcka.

Markeringar, noteringar och andra marginalanteckningar i den ursprungliga boken finns med i filen. Det är en påminnelse om bokens långa färd från förlaget till ett bibliotek och slutligen till dig.

Riktlinjer för användning

Google är stolt över att digitalisera böcker som har blivit allmän egendom i samarbete med bibliotek och göra dem tillgängliga för alla. Dessa böcker tillhör mänskligheten, och vi förvaltar bara kulturarvet. Men det här arbetet kostar mycket pengar, så för att vi ska kunna fortsätta att tillhandahålla denna resurs, har vi vidtagit åtgärder för att förhindra kommersiella företags missbruk. Vi har bland annat infört tekniska inskränkningar för automatiserade frågor.

Vi ber dig även att:

- Endast använda filerna utan ekonomisk vinning i åtanke
  Vi har tagit fram Google boksökning för att det ska användas av enskilda personer, och vi vill att du använder dessa filer för enskilt, ideellt bruk.
- Avstå från automatiska frågor
  Skicka inte automatiska frågor av något slag till Googles system. Om du forskar i maskinöversättning, textigenkänning eller andra områden där det är intressant att få tillgång till stora mängder text, ta då kontakt med oss. Vi ser gärna att material som är allmän egendom används för dessa syften och kan kanske hjälpa till om du har ytterligare behov.
- Bibehålla upphovsmärket
  Googles "vattenstämpel" som finns i varje fil är nödvändig för att informera allmänheten om det här projektet och att hjälpa dem att hitta ytterligare material på Google boksökning. Ta inte bort den.
- Håll dig på rätt sida om lagen
  Oavsett vad du gör ska du komma ihåg att du bär ansvaret för att se till att det du gör är lagligt. Förutsätt inte att en bok har blivit allmän egendom i andra länder bara för att vi tror att den har blivit det för läsare i USA. Huruvida en bok skyddas av upphovsrätt skiljer sig åt från land till land, och vi kan inte ge dig några råd om det är tillåtet att använda en viss bok på ett särskilt sätt. Förutsätt inte att en bok går att använda på vilket sätt som helst var som helst i världen bara för att den dyker upp i Google boksökning. Skadeståndet för upphovsrättsbrott kan vara mycket högt.

Om Google boksökning

Googles mål är att ordna världens information och göra den användbar och tillgänglig överallt. Google boksökning hjälper läsare att upptäcka världens böcker och författare och förläggare att nå nya målgrupper. Du kan söka igenom all text i den här boken på webben på följande länk `http://books.google.com/`

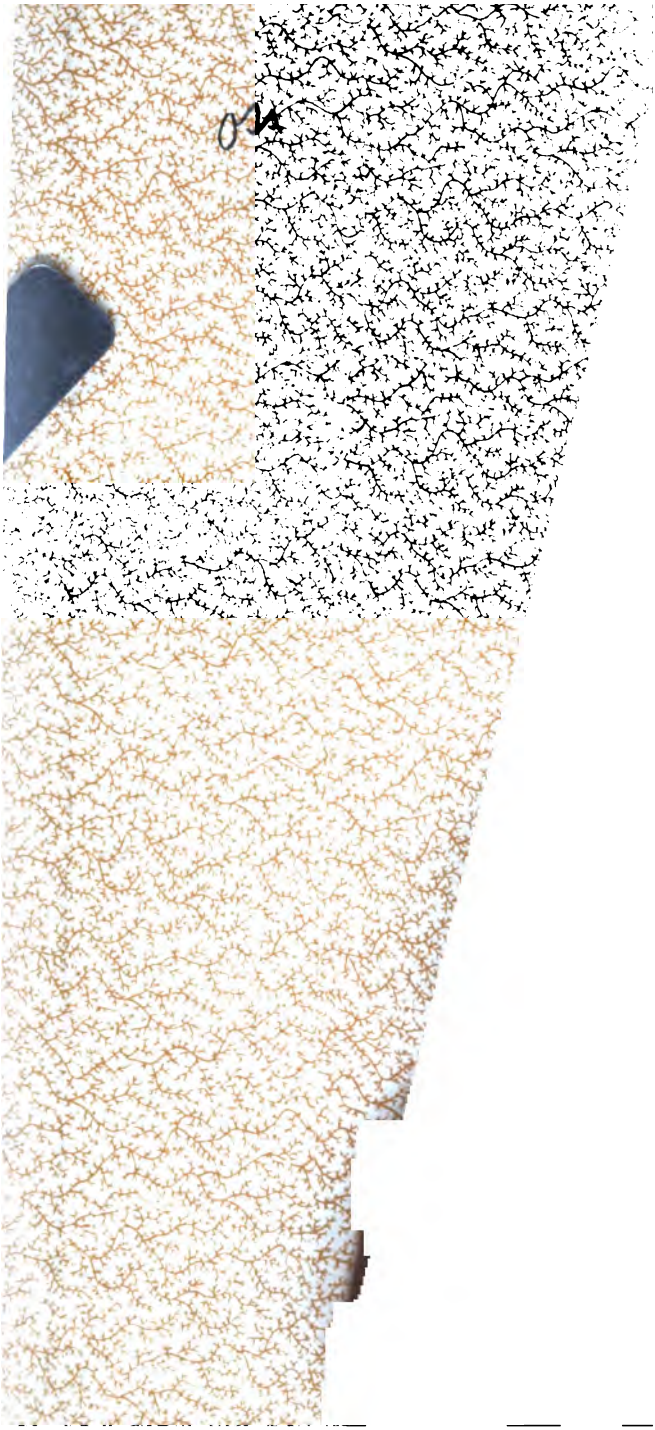

~~A-62~~
110

FÖRORD.

Närvarande första del af Thorilds arbeten, innehåller det mesta af Hans poetiska skrifter, dels i Hans efterlemnade papper förvarade, dels ur enskilda samlingar oss meddelade, flera förut genom trycket bekanta, andra nu först allmängjorda. Samlingen hade kunnat (ehuru ej betydligt) ökas. Att vi ej upptagit allt, derföre vore det öfverflödigt att anföra skälen, då, utan en närmare kännedom af hvad som är i fråga, äfven den fullständigaste redogörelse ej skulle vara förståndlig. I ett ämne som detta, måste ändå Allmänheten hufvudsakligen lita på en Utgifvares samvete. Att vi förfarit efter bästa vett och vilja, derom kunne vi försäkra, och att vi ej undandraga oss att för kännare stå till rätta, förstås af sig sjelft. Åtskilligt af hvad här finnes uteslutet skall ibland Thorilds strödda uppsatser bättre finna ett rum, emedan det egenteligen äger sin märkvärdighet såsom bidrag till denna stora, genialiska natürs utvecklingshistoria. Här skulle det till en del ännu blott missförstås, emedan denna Författares inre Historia först efter meddelandet af Hans philosophiska åsigter blir klar.

Då vi kallat denna del Dikter och Skalde-Stycken (det senare ordet taget i sin egenteliga bemärkelse af Poetiskt Fragment), har det skett med afseende på Thorilds eget begrepp om Poesien, enligt hvilket hvarken rim eller meter ovillkorligt hörde till dess väsende. Poesi var för honom det Poetiska i tankan, lika godt i hvad form den sig uttryckte. Lemnande derhän, huruvida han deri hade rätt eller orätt, ha vi likväl ej tvekat, att också här upptaga allt hvad vi funnit af Poetisk prosa; det vill säga alla de stycken, der ett i sig sjelft poetiskt ämne föranlåtit auktorn att lägga vigt på framställningssättet, såsom sådant. Det hela ha vi indelat efter Åldrar. Man kan taga denna indelning både i yttre mening efter tiden, och i inre mening, såsom utmärkande särskilda epoker af Författarens bildning; och i båda dessa betydelser önska vi att den må förstås.

Utgifvarne hade ämnat, att låta denna första del åtföljas af ett vidlyftigare förord, och att deri, enligt ett redan gifvet löfte, lemna ett försök till Thorilds charakteristik. Denna uppsats har, vid närmare betänkande, och enligt en af dess författare yttrad önskan blifvit utesluten, och skall innan kort särskildt utgifvas. Skälen dertill kommer den sjelf att förklara. Emellertid får man till den hänvisa Läsaren, i af-

seende på alla de upplysningar, som han här kunde fordra, och ej finner.

Vi kunna ej sluta dessa rader utan att erfara en upplifvad känsla af den förlust vi gjort, då vi nu måste ibland oss sakna den ädle man, som, sjelf Thorilds vän, äfven hade första förtjensten af detta företag — Herr Friherre J. Silfverhjelm, hvars bortgång fäderneslandet med oss beklagar. Vi skole bemöda oss, att ej ovärdigt utföra ett uppdrag, som en gång hedrades af hans namn.

Upsala d. 17 Oct. 1819.

Å Utgifvarnes vågnar
E. G. Geijer.

INNEHÅLL.

FÖRSTA ÅLDERN.

Bref till Hans Excellence, RiksRådet m. m. Grefve C. F. Scheffer Sid. 3
Min Enslighet -- 7
På Juldagen, 1778 -- 9
På Nyårsdagen, 1778 -- 11
Psalm -- 15

ANDRA ÅLDERN.

Passionerna. Skaldestycke . -- 19
Inbildningens Nöjen. Prosaisk Ode -- 59
De tvenne Åldrarna -- 87
Hildur -- 90
Hildur -- 93
Nina -- 96
Om Hösten, 1785 -- 101
Ossian -- 102
Lifvets Njutning -- 104
Anacreontiska Sånger -- 105
För och Mot -- 106
Champagner-vinet -- 107

Till Lidner — 108
Efter Horatius — 109
Ynglingen — 112
Till ** — 113
Till Annett — 116
Vid en Skönhets Graf — 118
Till en Vän, vid dess Faders död — 122

TREDJE ÅLDERN,

Forsmark. Skaldesång — 127
Försök till orimad Vers — 137
Rimet — 139
Vid Konungens Hemkomst, 1784 — 141
Tillegnan af Skriften **Mildheten** *till H. K. H. Regenten* — 143
Sjelfständigheten — 148
Göthamanna-sånger eller Dahl-visor:
I. *Folket* — 155
II. *Stånden* — 159
III. *Kungen* — 164
IV. *Hvars Mans Rätt* — 169
V. *Gamla Åran* — 173
VI. *Kungens Karl* — 181
VII. *Götha Rätten* — 185
VIII. *Ödet* — 189

IX. *Sållheten* — 194
X. *Verlden* — 199
XI. *Ynglingen* — 203
XII. *Flickan* — 204
XIII. *Smaken* — 206

DIKTER OCH SKALDESTYCKEN.

FÖRSTA ÅLDERN.

BREF

TILL HANS EXCELLENS, RIKSRÅDET m. m. GREFVE

C. F. SCHEFFER

AF

EN UNG SKALD.

(Fragment.)

Din mildhet, älskansvärde Drott,
Och denna höga själ Du fått
Af Gratiernas Gudalära;
Den Lager, som Din dygd har nått
Och en gång skall odödligt bära;
Den stilla glansen af din ära,
Som Helicons förtjusning gjort,
Den har för mycket skönt och stort,
Att ej mitt snille ljufligt röra,
Och i en fridsam menlöshet,
Som inga sköna bländverk vet,
Min blyga Sångmö till Dig föra.
O dyre Drott! -- Jag aldrig tänkt,
Att Förstars lof, att Diar qväda:
Den tjusnings-kraft min Gratie har skänkt
Är blott att sig bland herdar gläda --

Ack ömma oskuldsfulla spel!
Du prålar ej med granna fel
Och ej med konstens stränga lagar.
O nej! en ton, som ömt behagar,
Ett menlöst sjelfsvåld är min sång;
Naturen känner intet tvång
Som Snillets fria eld försvagar.

O Wisur*), om ett ömt behag
En herdes ringa luthe-slag,
En sång, hvars enfald är dess lag,
Kan någon godhetsblick förtjena;
Så blif min Skaldemös beskydd;
Och då hon i sitt spel är brydd,
Må hon af Dig sin styrka läna
Sitt ljus, sin tankas eld och höjd,
Sin själs förtjusning och sin fröjd!
Med godhet föd min späda låga,
Och när jag någon gång ibland
Från Götha-elfvens täcka strand
En konstlös sång åt Dig kan våga,
Emottag den med villig hand! — —

Men dyre Drott! benäget hör

*) Fornpoetiskt namn på Furste i Norden.

Den första ed min Sångmö gör,
De första löften åt min lutha: --
Att Oskuld, Ömhet, Frid ingjuta,
Och när mitt qväde Snillet rör
Att hjertat ock må nöjet njuta.
Den stränga Sedolärans pligt,
En tjuguåra Hjeltedikt,
Der vreda Hämde-gudar ljunga,
Ej äro för en herdes tunga.
När Roms Virgil, enfaldig, öm
Uti en söt arkadisk dröm
Om Amaryllis täckhet spelar
Och sina herdevisor delar;
Så lyssnar jag uppmärksamt till
Och gerna Skalden höra vill.
Men när han från sin landsbygd föres,
När han af Årans konstsken röres
Och sammandiktar Æneïs;
Så flyr jag -- att om Vänadis
Och hennes skalkande Astrilder
I lösa skämt, förtjusta bilder
En ljuflig dårskap qväda få,
Och på den ömme Gessners vis
I ett inbilladt paradis
Bland Gratier och herdinnor gå.

En ros, en dufvas ömma korl,
Min Eos kyss vid bäckens sorl
När små Zephirer sackta susa,
De kunna endast rätt förtjusa —
Min lutha endast ljuda bör
Om hjertats små förtjusta lustar
Och hvad som lifvets fägnad gör,
Om huru ljufligt oskuld rör,
Om huru ömt en blick förför,
Och Vårens vällustfulla pustar. — —

MIN ENSLIGHET.

Åt dig, o tysta enslighet,
Jag helgar allt mitt qval.
De sorger ingen annan vet
Göm du, o lugna dal!
Den önskan gjutes mera ömt
Hvaraf min själ är rörd
Då jag i lundens skuggor gömd
Får sörja oförstörd.

Mitt bröst nu andas lugn och frid,
Och hjertats eld blir väckt
Af sina känslors ömma strid
Och dessa suckars fläkt:
Min kärlek åter får sitt lif
(Ty nej! -- -- han aldrig dör) --
Men, skumma natt! då svalka gif,
När han för öm mig gör!

Här, hvarest hjertat endast rår
Och intet smicker ges,
(Om icke hvad den bilden får

Som i mitt bröst tillbes)
Jag återkallar fordna dar,
Förflutna stunders fröjd;
Den ljufhet blotta minnet har
Gör mig förtjust och nöjd.

PÅ JUL-DAGEN, 1778.

Låt helig eld, låt himmelsk fröjd
Vårt hjerta nu intaga;
Låt känslan af Guds kärleks höjd
All annan lust försvaga!
Sjung, Christna verld! sjung om den nåd,
Som menskors sällhet gjorde;
Om Hjelten som af evigt råd
Oss alla frälsa borde!

Hvad godhet! o min rörda själ,
En Gud är menska vorden!
Att göra Otacksammas väl,
Kom Skaparn ned på jorden!
All Himlar prise Herren Gud!
All verldar Frälsarns under!
Till ödmjukt lof i fägne-ljud
Vi helge dessa stunder!

O stilla lugn! O sälla ro!
Som denna nåden gifver;
Frid, sällhet nu bland menskor bo,
Då Gud vår konung blifver:

Med helig undran jag tillber,
Med vördnad, dyrkan firar
Det Guda barn jag födas ser,
Som verldens åldrar sirar!

PA NYÅRSDAGEN 1778.

Hvad var det för en helig rysning som gick igenom min själ, när jag i dag lemnade Templet? När Läraren förkunnade välsignelsen öfver menniskorna och invigde denna dagen och det nya året åt Gud, var det något gudomligt som genomträngde mig. Men hvarföre bäfvade då mitt hjerta?

Allsmäktige! det var Du som rörde mig. Kunde jag väl höra Din nåd, och icke i en salig hänryckning tillbedja Dig -- eller malkas Din Gudom, och icke bäfva?

Vakna i min själ, du helgande låga; Himmelens ömhet! Vakna i min själ, och förljufva mina suckar!

Jag välsignar Dig, min Skapare, för hvar dag af mitt lif; för hvart ögnablick af min varelse välsignar jag Din nåd!

Du har danat vårt väsende för lycksalighet; och menniskorna äro till för att älskas af Dig, O vår Fader!

Skapare! anse med välbehag min själs lofsång. När jag var svag och villfarande, lärde Du sjelf mig dygden. Genom tysta och ljufva rörelser lockade Du mig. Nu, då mitt hjerta kan starkare brinna -- älska -- nu välsignar jag Din nåd!

Huru ofta har jag icke suckat, att Du måtte älska mig! Men ännu oftare har Du belönat mina suckar. Aldrig gret jag af en oskyldig ömhet i min enslighet, då Du icke försötmade mina tårar!

Sjelfva ångren har Du blandat med en himmelsk ljuflighet. Lugnet har alltid åtföljt misströstan; och friden förebråelsen.

Gud! skall jag tala om Din Nåd? O Eviga Skönhet, som förtjusar min Själ! jo! jag skall tala om Dig för menniskorna. Dina villfarande barn skola höra min lofsång, och älska Dig.

Huru ljuflig är du, o Skapare, för den dygdige! Menniskor! det är Gud som förkläder sig i våren.

Såg jag Dig icke, ömma och välgörande Väsende,

kring landtbygdens leende nejder! och fann jag icke igen Dig i den lugna och blomstrande dalen?

En späd ros sade mig att Du var skön, och en vårblomma att Du var god. I en fläkt af vestan andades Du till mig förtjusning.

O! jag lefde af Din godhet; af den saliga känslan att älska Dig, lefde jag.

I dag-gryningen tillbad jag Dig, Gud! och, så mild som morgonrodnan, upplifvade Du min anda -- i aftonskymningen nedströmmade från Ditt sköte friden och Gudomens ljuflighet öfver min själ.

Aldrig skulle Du öfvergifvit din älsklinge. Men sinligheten log åt mig; och mitt hjerta förtjustes af Naturens smilar.

Söta retelser! tänkte jag. Straxt bortskymde Dig ett moln från min själ.

Du hade icke vant mig, min Skapare, vid mörk-

ret och fasan. Nej! sade jag, icke kan det heta lustar, och icke det behag, som bortför mig från Oskulden och Gud! Molnet försvann -- och ännu engång såg jag Dig, ljufliga Väsende!

Ack! jag uppoffrade mina sinnens låga. Du stillade mina förtjusta tårar. Du förhöjde min ömhet och jag suckade mera lycksalig utan hopp, än omgifven af jordens förförelser.

Derföre är hela min själ kärlek och lof. O min ungdoms Bevarare! derföre skola mina dagar vara ett offer åt oskulden och Dig!

PSALM.

Sjung i din tysta enslighet;
Sjung glad om Herrans lagar!
Han dina dolda öden vet
Han skickar dina dagar.
Den verld jag ser, mitt lif, min själ
En fläkt är af Hans anda:
Och ljuft och svårt till allas väl
Han vist förstår att blanda.

Hvad fröjd! i allt att se Hans nåd
Oss fägna eller lära.
Gud! när jag tillber Dina råd
Då ger jag Dig Din ära.
När glädjen strålar på min stig,
När sorgens tårar rinna,
Din godhet säger: kom till mig
Att evigt nöje finna!

I allt jag hör Din ljufva röst
Som ber mig lycklig vara
"Min makt, min nåd är ju Din tröst"
Du i min själ hörs svara.

Då himlen sjelf är klar och ren
Se! snart dess stormar ila;
Och mildt är åter dagens sken
Och ljuf är nattens hvila.

Så vist och ömt Du styr mitt lif
Och lär mig Dig att dyrka.
Gud! himlens rena lugn mig gif
Och hoppets sälla styrka;
Att glad jag kan mitt öde se,
När hjertats oro svallar,
Och under mina tårar le,
När DIG jag FADER kallar!

ANDRA ÅLDERN.

PASSIONERNA.

Skaldstycke.

Sapere Aude.

1782.

Born Originals, how comes it to pass that we die Copies?

YOUNG.

Till
Sällskapet UTILE DULCI.

Jag höjer Hjertats rättigheter långt öfver Snillets. De sednare äro mera lysande och starka: de förra mera ömma och heliga.

Jag har, kanske, för högt låtit tala de ena. Tillåten mig gifva en röst åt de andra. De äro för ljufva att misshaga. Tillåten mig göra SÄLLSKAPET ett Offer af dessa bladen: ej till en egendom — de hafva förlorat skickligheten att vara det: men till en evig Vördnad för allt hvad som beskyddar Snillet.

Jag skänker Skaldens ära, så snart någon kan säga — *ni äger den icke rättvist*: men Hjertats, men Dygdernas, icke förr än med min Varelse. Bland dem öfverträffar Erkänslan. Den tillhör mig enskildt: jag är till genom Välgerningar. ERKÄNSLAN är mäktig i min själ som Lifvets kärlek och ljuf som Himmelen. Ingen makt skall förneka mig dess sällhet.

Man ser det: jag emotstår ej den kraft som bortför mig. Men felar jag? Är det SANNINGENS? Gudomliga Skönhet! som jag tillber med min ålders häftighet; som gör det lika omöjligt för mig att ej förneka en Orätt, och ej röras af ett Ädelmod . . . . Jag har valt dig. Oförgängeliga! Må jag aldrig vackla mellan Vanans svaga myndighet, och den himmelska renheten och den eviga styrkan af Din Röst!

AUTHORN.

TILL DET HÖGRE ALLMÄNNA.

* *

Hvem menar ni väl jag talar till? Till kretsen af de starka och manliga Själar, som känna Naturen och det ädlaste Snillet frambragt. Ej engång till SNILLEN, i de veka eller låga slag. Må man ej bedraga sig. Detta är min Domstol.

Jag Vädjar från Lagar hvars ton jag ej funnit nog stark och bjudande, till Naturens: till de eviga, allmänna af Sanning och Skönhet. Hvem urskiljer dem? De gudomligaste ögon; den renaste och högsta känsla.

Detta bör befria mig från en myckenhet Half-domare: röster utan ton och kraft! Själar, tydeligen gjorda för att följa; ej för att finna och afgöra.

Man dömer ej, utan så långt man Känner. Borde detta ej tysta er, J alle, tanktome stojare som föden larm och tvister? Ej högmodige: utan dårlige! I allt Begrepp är ljus, är styrka, och derföre lugn. Påstån då ej så löjligen det himmelska lifvet af de högsta regioner i Sanningens och Känslans rike. Eller — dårskapen läres ej: gån dit, svindlen, och förgås.

Jag älskar Lif; men Ordningen är grunden derför. Må hvar och en vara lycksalig i kretsen af sin Skönhet och sitt Ljus. Men uppstigen ej att gifva lag i en högre! Snillenas medelmåtta har vant er vid ett sjelfsvåld, ett slags öfvermod. Men ingen är något utan genom Sanningen af det han är. Var ej ett ljud: heldre än en Själ som känner!

Högmod! ropen J. Ja, Högmod. Men förödmjuken mig på detta sätt. Genom Sanningen! Denna striden är gudomlig. Den skall gifva allt sitt värde: och göra min domstol ren.

Jag återkommer till Er, ädlare! SNILLETS FRIHET är det interesse för hvilket jag talar. Den Hämnas genom samma vapen som Förnuftets och Medborgarens: genom en ren och djerf röst. Den Förtrycktes på samma sätt: genom det antagnas fördom, genom små-lagarnas despotism. Man har sed. Snillets joller-dar en viss konstnyck. Efter den -- skall Snillet i sin Mandom gå! Den anstår skämtet och glädjen. Men den Vises röst, den heligaste, den högsta Naturens känsla får ej undantagas. Dömen deröfver. Kan här gifvas en skön-

het som ej är den antagna? Kan denna Skönheten äfven vara en högre?

Galliens Mode-krämerska herrskar öfver Oss för länge. Andra Folkslag hafva redan en Sjelfständighet: och Vi yrsle i ungdoms-åren. För dessa kan den gifva lagar. Men den vågar det för Snillen och Konungar. Vågar sträcka sin arm till höjden af Sjelfvarelse och Mandom!

Ej att jag vill utesluta en Skönhet. Det är just detta dårliga Väldet jag bestrider. Må hela Verlden njuta sitt lif! Förtjusen, J, Rimare. Men sägen ej löjligen: *så skall ni förtjusa, eller tyst!*

I Snillets verld är ej fråga utan om Sanning och Skönhet; om själens högsta ljus, rörelse, nöje. Detta är den enda Regeln: och nog. Följen den, med, utan Rim. Gifven blott förtjusning åt den krets J väljen -- af små, af stora; jollrande, manliga; glada, eller djupare; gudomliga själar, eller stoftets!

Besinna! Kasta ert öga öfver Jorden. Denna lysande krets af Skönhet som nu omger, nu uppfyller edra sinnen, Var den alltid? Också då när den låg kringströdd i Naturens vildhet? Gudomliga Sinnen uppsökte, samlade den. Har den upphört att

finnas sedan några svaga otillräckliga Själar började säga: *vi behöfve ej mer?*

Jag älskar Snillet; och är omättelig af dess skönhet. Men vet ni ej huru man älskar? Huru man förtjusar sig af att genom elden af sin rörelse höja den tillbedna Skönheten? Ack, ni Vet det ej utan så långt ni har känsla. Om denna felas er -- visst! det är Nog.

Dömmen mig. Har jag Naturens och Passionens röst? Är jag öm för Harmoniens ljufva eller starka? Talar jag Sanning och Sällhet? Jag frågar min valda Domstol, kretsen af de starka och kännande Själar. De veta att en Skönhet, nyss kommen ur Naturen, måste hafva en slags vildhet: men som ej annat är, än -- nyhet och natur i de starkare behagen. Dock, SANNINGEN *är alltings värde.* Jag tillber den med eller mot mig. Döm mig, gudomliga!

* *

*

Detta är egenteligen icke PASSIONERNA: det är deras Metafysik, inledningen till dem. Jag har

behöft återgå till det Första i den kännande Naturen: dessa högsta stegen af Under och Skönhet intill GUD. Min känsla har måst svara deremot. Men huru uttrycker sig den högsta, den hänryckta Passionen? Skola de svara som aldrig kände den?

Den Vises Hymn, betraktelse, andakt till Naturen, hurudan är den? Beskrifver förtjusningen? eller med Himmelens starka språk, ropar den: Skönhet!

Jag vet — allt i den Vises själ bör vara höghet, lugn, förstånd: men med den högsta känsla! — bör vara följd, klarhet, ordning: men med den högsta kraft! Åtskiljen ej menniskan. Den stora Känslan följer ej er mechaniska ordning. Allt för den är ett ögnablick, en Gudomens fart, ett drag, en blixt.

SANNING och KÄNSLA, dessas högsta kraft — är den fördel jag söker, kanske min charakteristik, åtminstone den dag i hvilken man bör se mig. Man har uttömt konstens små skönheter, dessa eviga hvardagspråk. Sagornas och Skald-jollrets tid är ej mer. Man behöfver Naturens och Själens under. Dessa äro väsendet af en LÅROSÅNG, det ädlaste och högsta — sedan Hjelt-äfventyrens långa och sublima smaklöshet ej dårar oss mer — Snillet kan ar-

beta uti. Men känner ni kraften och naturen af en sådan? Ni kan säga om en Jofur eller Venus: tala rätt! Men förmår ni det ock om den högsta och heligaste Naturens känsla?

Man känner Fabeln, Konst-siraten: men ej Passionen. Man känner tingens första, spelande likheter; men ej dessa högre Krafter, ej dessa eviga dragen ur den inre, dessa gudomliga ur den högsta Naturen.

Må jag ej utesluta någon som bör vördas. Hvad känner ni, hvad läser ni, hvad har ni omkring er? Galliens lättheter? dagens glada? eller Seklernas och Folkslagens odödliga alster? Man har skapat af sin medelmåtta en Natur: satt allt nytt, stort, ädelt öfver den. Man har oupphörligt fordrat liflighet och de lätta behagen: knapt nämt höjd, styrka, Majestät. Men så stort bör målet vara för ett Snille, och för en Kännare.

Regeln för min Domstol är enfaldig: den, efter hvilken jag arbetat. DET HÖGSTA AF KÄNSLA, AF NATUREN, AF VARANDE SNILLEN. — Skärpen er Granskning. Jag vill ej hafva annat

värde än denna Regel tilldömmer mig. Ej mer, och ej mindre.

* * *

Jag förutser vittra ovänner. Kanske några, våldsamme, förvändare och smädare utan sanning och heder. Men äfven i dessa ämnen är Rättrådigheten helig. Må man ej glömma de ädla och ridderliga lagar efter hvilka Snillen böra strida! Frågan är om att gifva mera skönhet och höjd, mera känsla och lycksalighet åt menskliga själen. Är den ädel nog att upplyfta?

Andre skola drifva långt Qvickhetens lilla styrka: skola fjolla, flyga och rasa. Det förtryter mig att denne narr-talangen ännu hos oss skall vara så mycket aktad. Är det kanske derföre att det felas Själarna manlighet och upplyftning? att de älska ännu Goss-årens ras? VOLTAIRE, den store gäckaren, gaf de svaga snillen denna stöten. De hafva sedan icke kunnat gå rätt; svindlat från begrepp och sanning och regel. Ni skall se dem förena med denna snillets yrsla all den arghet som är de små själars *styrka*. Men ni finner det lätt: en narr kan ej angripa annat än en narr: der är strid. Den ädle andas i högre regioner.

Authorer frukta Tadlare genom en svaghet som fördömmer dem. Jag deremot uppger som en Belöning min lifliga vördnad för hvart upptäckt fel, af en ädel. Nämn ej denna svärmen andra! Frukta dem är de svaga dårars gissel; är feghet och vanvett. Ni är en Man, och vågar ej gå ut om sommaren för insekter?

* * *

*

Dessa äro de frågor min Skaldsång bör besvara: har detta draget *sanning? styrka? fullkomlighet?* Han skrifver efter regeln af den högsta KÄNSLA: har han dess väsende och dess röst?

* Man studsar vid Läsningen af denna nya skaldkonst. Den har ej annan svårighet, än graden. Tonen följer tankan: är lätt och strömmande: är häftig, stark, bruten: är ljuf, är vild: är vigtig, eller öfverfarande. Den rätta Läsningen är Förståndets och Känslans: ingen regel ger den. Men utan den -- förloradt är det rörande af hela Skaldens skönhet! Versens egenteliga musik är enfaldig. Det högre förlorar sig evigt för denna -- eller denna -- graden af själar. Någon gång ropar man: *gif mig en Författare.* Likså ofta kan återropas: *gif mig en Läsare!*

FÖRSTA SANGEN.

Från ditt sköte, Natur! lät i ätheriska vågor
Strömma öfver min Sång behag och rörande skönhet,
Strömma förtjusning. Dig, ack dig, odödliga! milda!
Allt-upplifvande, dig NATUR! min bäfvande harpa
Stämmes. Tyst omkring mig sväfva, OSSIANS ande!

MÄKTIG är du, NATUR! O alla varelsers fullhet!
Mäktig är du. Och kraft, och Kraft af evighet strömmar
Från ditt inre outgrundliga Lif. I ditt HELA
Oomfamneligt utsträckt, stor, harmonisk, oändlig:
I ditt stoft obegriplig. Källa af smärta och vällust:
Källa af ljus, af själ. På den höga, eviga Himlen
Strålande, nådfull. Lif i solen, och fägring i blommen.
Skönhet i allt, i allt! men Gudom och under i MENSKAN.

MENNISKAN -- ack! Naturens afbild, helgedom,
tempel.
Djupt i dess väsend outgrundelig lefver Naturen:
Lefver och verkar i Känslan! Hemlighet! Hemlighet!
KÄNSLAN?

Authorer frukta Tadlare genom en svaghet som fördömmer dem. Jag deremot uppger som en Belöning min lifliga vördnad för hvart upptäckt fel, af en ädel. Nämn ej denna svärmen andra! Frukta dem är de svaga dårars gissel; är feghet och vanvett. Ni är en Man, och vågar ej gå ut om sommaren för insekter?

* * *

Dessa äro de frågor min Skaldsång bör besvara: har detta draget *sanning? styrka? fullkomlighet?* Han skrifver efter regeln af den högsta KÅNSLA: har han dess väsende och dess röst?

* Man studsar vid Läsningen af denna nya skaldkonst. Den har ej annan svårighet, än graden. Tonen följer tankan: är lätt och strömmande: är häftig, stark, bruten: är ljuf, är vild: är vigtig, eller öfverfarande. Den rätta Läsningen är Förståndets och Känslans: ingen regel ger den. Men utan den -- förloradt är det rörande af hela Skaldens skönhet! Versens egenteliga musik är enfaldig. Det högre förlorar sig evigt för denna -- eller denna -- graden af själar. Någon gång ropar man: *gif mig en Författare.* Likså ofta kan återropas: *gif mig en Läsare!*

FÖRSTA SANGEN.

FRÅN ditt sköte, Natur! lät i ätheriska vågor
Strömma öfver min Sång behag och rörande skönhet,
Strömma förtjusning. Dig, ack dig, odödliga! milda!
Allt-upplifvande, dig NATUR! min bäfvande harpa
Stämmes. Tyst omkring mig sväfva, OSSIANS ande!

MÄKTIG är du, NATUR! Ö alla varelsers fullhet!
Mäktig är du. Och kraft, och Kraft af evighet strömmar
Från ditt inre outgrundliga Lif. I ditt HELA
Oomfamneligt utsträckt, stor, harmonisk, oändlig:
I ditt stoft obegriplig. Källa af smärta och vällust:
Källa af ljus, af själ. På den höga, eviga Himlen
Strålande, nådfull. Lif i solen, och fägring i blomman.
Skönhet i allt, i allt! men Gudom och under i MENSKAN.

MENNISKAN -- ack! Naturens afbild, helgedom,
tempel.
Djupt i dess väsend outgrundelig lefver Naturen:
Lefver och verkar i Känslan! Hemlighet! Hemlighet!
KÄNSLAN?

Väsende, Kraft! hvad är du? GUD förborgad i stoftet:
GUD inom Oss. O djup! Från henne flöda Begären:
Flöda elände, storhet! flöda qval och förtjusning!

ANDRA SÅNGEN.

SOM i dig, O Natur, en enda rådande ALLKRAFT
Oupphörligt skapar, och oupphörligt förstörer:
Evig, underfull. Fläktar ljuflig och susar i västan:
Hotar förskräcklig i Dundret, rasar i midnatts-stormen.
Vållust i rosens barm, i Våren ungdom och glädje:
Död, förhärjning, i Nordans grymma, qväfvande ilar!
Gjuter blomstrens ånga: drifver de hvirflande molnen.
Purprar Östern: och smilar ifrån den rödgula frukten.
Sporrar den frätande Tigren: andas ömhet i dufvan.
Blickar i Stjernan nåd: och gnistrar vrede i Blixten.

SÅ, O Natur, Natur! så, outgrundlig i mångfald,
Outgrundlig i enhet, är ock i mennisko-stoftet
KÅNS'LAN. Samma, samma! mäktiga, lefvande åtrå
Störtar SAPPHO i vågen, och dig, förskräcklige HJELTE*):

*) Quintus Curtius.

I det brusande svalget. Fäster dåren vid guldet;
Dåren vid ärans bländsken. Ofrånskiljeligt fäster
Ynglingen ack! vid flickans bröst i hänryckta kyssar.

ALLTING, allt i den stora, omåttliga, hvimlande
Verlden,
Söker varelse, sällhet. Söker i himmel och afgrund
Nöje, varelse, sällhet, lif, åtnjutande, evigt!
Hvimlar och söker.... ack! FÖRSTÖRELSEN följer
dig, följer dig,
Kreatur! Åtrå, sök: Den kraften som lifvar din ungdom,
Den förtär dig!

TREDJE SÅNGEN.

SAMMA lefvande KRAFT! men kraft som olika verkar,
Evigt föränderlig, evigt en. Obegripelig verkar
Efter ämne och lagar; efter ORGANER, Organer!
Strömmar lätt som en gudomsfläkt i det glädande ljuset:
Brusar fraggande våldsam, gnyende grufflig i vågen.

Ljuf i en vår-pust; ljuf, elektrisk, eldar, uppömmar
Cypriska flickan, retar tjusande, föder begären!
I Caraiben grymhet, tiger-art. Snille, ack! SNILLE,
Frö till himmelska dygder, i den harmoniska fina,
Eldiga menskan. Ack! men ack! du flyr mina djerfva
Bäfvande blickar, Natur! för tankan flyr och försvinner och
Höljer dig djupt i ditt heliga, ogenomträngliga mörker.

SNILLE? ja. Och frö till Dygder, till Hjelten, till Skalden?
Ja. NATUREN är allt i tingens Organer: fast ofta
Outgrundeligt huru? Elden och spänningen i den
Åregiriges själ, upplyfter den, gör att han älskar
Frihet och höjder, svåra förvånande bragder och faror,
Häftiga, häftiga nöjen! O deremot känsloöm, ljufsint,
Vandrar i stilla dälder Vällustens vän, och förtjusning
Andas, och ler åt rosen, och söker, söker herdinnan och
Skuggan. — Evigt SKAPANDE! i Förening och Bildning
Lefver du, känner och verkar. Hvarje stoft genom dig har
Kraft, har lif. Men kraft och lif i stoftet är intet
För det dödliga ögat. I Förening och Bildning,
Der först yttra de sig: den Högstes under och styrka!

FJERDE SÅNGEN.

ANALOGI! sublima, strålande Sanningens IRIS;
Som hon utskickar vidt i Naturens okända riken,
Analogi! du ser det; ropar det högt för den vise.
KÅNSLAN i menniskо-stoftet är allt. är, namngifven, Tanke:
Herrskande heter Passion — PASSION! O engel! O villdjur!
Jordens glädje; och jordens styggelse. Ljuf som zefiren:
Rasande, ljungande. Stiger hög och ädel till himlen:
Störtar sig djupt i afgrunder. Fridsam, mild och gudomlig,
Gläder i ANTONINS spira, gläder och lyckliggör jorden:
I Tyrannens cerberiska Bröst förhärjelse! jemmer!
Ve oss! skulle föröda jorden och menniskan — Om ej
Om ej du, HARMONI! om ej din eviga jemvigt
Uppehöll allt. Och ej af oändligt hvimlande krafter,
Krafter, som utom dig, i död, förvirring och chaos,
Ack! i evighet skulle hvarannan förstörande rasa —
Gjorde ett verksamt HELT, i verlden och människosjälen.

LIF och ljus! HARMONI! omätligt utbredda Vishet!
Lefvande Skönhet! Guds Förstånd, som herrskar i alting!
O genom dig är striden, är Döden ett villkor för lifvet;

Åskviggen, Stormen godhet. Förföljelsen, hatet på jorden
Verksamhets-grunden för tusende, tusende ädlare krafter.

ALLT genom dig, gudomliga! allt är Varelse, skönhet!
Skönhet i verlden, i sederna, segrande skönhet i snillet.
Dygden sjelf, är af dig. O stråla, ljusfulla sanning!
KRAFT OCH HARMONI FÖRKLARA HELA NATUREN.

FEMTE SÅNGEN.

KRAFTEN är tingens lif; den Eviges, Eviges väsen!
HARMONIEN är skönhet och väl i vida Naturen.
Begges förening är GUD! som lifvar snillen och hjeltar;
Spänner stoftets förmåga! till stora, herrskande Dygder.
Kraft utan harmoni, är strid, är fasa och jemmer.
Harmoni utan kraft, är god och oprisad vanmakt;
Medelmåttans oädla lugn. Men Begges förening
Uttryck af GUD! i er, o höga, mäktiga själar,
Er, odödlige, Snillen och Hjeltar! Gudomens lågor!
O HAN lefver i edra sinnen. Utgjuter stoftet
Vidt till tusendes väl; till Verldars sällhet och ära!

SÅDAN var du, o OSSIAN: lyft mig himmelska rysning!
OSSIAN, Skaldernas konung! för hvilken Naturen står hörsam.
Ack! för hvilken Homerus försvinner, och Voltaire är intet!
Milton spänner sin flygt, och svindlar, och hinner dig icke!
Hvem kan följa dig, SKALD? Från stjernorna klingar din harpa
Med de Odödligas ack! tillbaka. Häpnande tystnar
Himlarnas eviga harmoni. O Ossian, Ossian!
Glad som ljuset: ren som æthern: segrande, hög som
Blåa himmelen. eller, Fullkomlige! i dina sorger,
Djup som molnet: stark som vågen; fasande, helig,
Dyster som midnatten! O Sångens mästare, höge!
Hjeltars ära! odödliggörare! ädle, gudomlige OSSIAN!

SÅDAN, o SHAKESPEAR, var du. Ditt mäktiga, kraftfulla snille,
Jättelikt, skapande, hvälfver Naturen, Hvälfver, och blottar
Med en blick dess helgedom. mindre harmonisk än kraftfull!
Hell! Germaniens ära, du, serafiske KLOPSTOCK,

Pindars vän och Himmelens: rys, o svaga Europa!
Edens skald, du GESSNER! dina himmelska sångar
Andas oskuld och Gud. — NATUR! men deremot mera
Harmoni än kraft, i er, behagliga snillen,
Er, o svanar Galliens! er, Italiens dufvor!
Ömma, ljufva och lätta; sällan ädla; men aldrig
Själens inre heliga krafter rörande. Dig dock,
NORDENS tjusande näktergal! Uranie! Uranie!
Dig dock vörde min Sång: dig, starke, glänsande
STIERNHJELM!

KRAFT! i er, Guds söner, Verldens lärare, Vise!
Dig, o Persias helige, ZENDAS strålande engel!
Grekernas irrande Venus, öfverjordiske PLATO,
Eller Albions ljus! dig, bjudande, kunglige BACON,
Eller sublime, skapande, NEWTON, MONTESQUIOU, LEIBNITZ,
Eviga namn! Dig, ädle SENECA: dig, Roms halfgud,
TACITUS! Stig, GRACIAN, i ljus: stig, ROCHEFOUCAULD! Lär oss,
O Försökande, segrande POPE, allt-fattande, förd af
SHAFTESBURYS seraf-glänsande, starka, odödliga ande.
Väl dig, HELVETIUS! Väl dig! Menniskohjertats förtjusning,

O Rousseau, Rousseau! sublime! harmoniske, ljufve!
Julias, samningens, sällhetens vise: känslans ängel!
Min själs helgon! ömma, heliga tårar värde!

Eller, lefvande bloss! Aurel, din dygdiga äras,
Din Förgudnings härold, oemotståndlige Thomas!
Eller, Naturens helige, Lavater! gäckad af dåren:
Mörk för den blinde! men gudomligt seende, helig!
Eller, mäktige Göthe! hög, rousseauisk, shakespearisk!
Själens herrskare! våldsam, ljuf! underfull, ossianisk!

Denna i all Naturen är tingens eviga ordning.
Kraften är lifvet: Harmonien är dygder och skönhet.
Skönhet, i verlden, för sinnet, skönhet för tänkande Själen:
I sin krets, och i sitt förhållande. Cromwel, ett under,
Under! och skönhet i Djurets verld, är styggelse, fasa,
Ve i Menskliheten. -- Så, j härjande Hjeltar!
Dyrkade mennisko-fiender! ädla villdjur! besungne,
Alexander, Tamerlan, Carl! så, ären j Store
Under kretsen af menniskovälet: i Tigerns ära!

Deremot j, odödlige! ädla, harmoniska själar!

Samhällens stiftare, skyddsgudar! deremot strålen j evigt
I de Visas sublima verld: välsignade! gudar!

SJETTE SÅNGEN.

HARMONIEN är Skönhetens grund: och Skönheten nöjets.
Nöjet föder begären. I den heliga, djupa,
Gud-förrådande Känslan, föder oändligt, oändligt!
Genom verldens omätliga riken i eviga myriader.
O NATURENS herrliga syn! Guds salighet! O det
Evigt sig utgjutande Lifvet. Heliga! i dig
Hvimla kreatur, hvimla begär: lefver allt outgrundligt,
Lefver den Evige. Ack! utgjut dig, Källa af skönhet!
Vidt öfver verlden, din varelses sken, ditt väsendes uttryck.
O allifvande anda! Guds fläkt, i mig, omkring mig!
Guds fläkt! rosens lif, och ljusets gladhet, och bergens och
Verldstoftens vegeterande, evigt hvälfvande kraft. O alljufve, gode!

Själens hänryckning, salighet, lif: harmoni! kärlek!
Utgjut skönhet och väl, NATURENS FADER, ifrån dig!

SKÖNHET? Skönhet och väl? ja, i sitt förhållande, hänfördt:
Efter det fattande Sinnets rum, förmåga och daning.
Masken i gruset, menniskan, hjelten, den vise, serafen,
Hvarje kreatur har sin krets af godhet och skönhet:
Och af smärta och ve!.., För hvilken af dessa är Verlden?
För MIG! för MIG! för MIG! ropas i hela Naturen.
O kreaturliga blindhet! Stoftets sjelfviska vanmakt!
Segrande mennisko-dumhet! Du ler, o Vise -- och du, du,
Allting-njutande GUD! du ler: och upplifvar dåren.

HVARJE kreatur har sin krets af godhet och skönhet:
Är i sitt stoft Gud! SÅ till sig hänförer allting:
Skapar omkring sig en Verld: en egen ordning af tingen:
Egen ordning af godt och fullkomligt, af stigande SKÖNHET
För dess skimrande flyende varelse. Verkar och skapar
Efter sin fattnings-punkt, sitt sjelf, sitt kännande sinnes
Lif och njutning och väl. Oändeliga harmonier!
En är den eviga, sanna: Guds! den stora det Helas!

Eller den Vises. — O så MENNISKAN skapar omkring sig
Ve och Förtjusning. Vidt kring jordens omätliga sträckning
Se! huru tal-löst hvimla de sällhetsökande stoften:
Hvimla! strida, förenas. Ur det Harmoniska, ljufva,
Tillskapa Dygder: ur det förstörande, stridande, Laster:
Delens gränsning och vanmakt med sitt väsendes höghet
Blandande. Lejonets ädla, mäktiga grymhet förbannas:
Hjeltens firas, beundras, dyrkas i eviga slägter.
Tusende, detta är godt! och andre tusende, detta!
Ropa. Famlande kreatur! evigt fjättradt vid sjelfvet!
Qväfdt i ditt stoft! O nej! gudomligt, underfullt i det.
Dårlige vise! spänn du högre tingens förmåga:
Skapa en kraft i vanmakten! gif en sinnesgrad! Gif den!
Nej nej! kryp osaliga mask! förtär dig, o spindel!
Blifven i gruset, dumme, kraftlöse, djuriske, slafvar!
Men du rika, saliga Ljus! du, omgif mig himmelskt
I sublimare Verldar.

UTGJUT, Gudom-andande stoft! ack, utgjut dig längre:
Lyft af en starkare pust, den Eviges. För dina fria,
Mera eldade, ädlare sinnen, saliga! för dig
Öppna sig ljusfullt, uppstiga tjusande högre och högre

Kretsar af Skönhet och Väl. O njut och lef i det HELA!
Der är Himmel och ljus, och Gud, och Salighets fullhet!
Andas, kreatur, Glädjen! och dö, och dö i din känsla.
O J Vise! Guds förtrolige! SNILLEN och HJELTAR!
J, odödlige, lefven der. Millioner nedför Er
Stå och tillbedja: heligt rörda, tacksamma millioner!
Tillbedja ljuft med ögats, med själens hänryckta blickar!

HARMONIEN är Skönhet i allt: är retelse! ljufhet!
Tingens glans och behag: är Samhällets ordning och styrka:
Snillets segrande makt och skönhet för mennisko-tankan.
O, i Ditt sköte, ljufliga! födes tjusning och nöje:
Och i nöjets, Begären. Dessa blifva PASSIONER,
Herrskande. Om harmoniska, Dygder: om stridande, Laster,
Alltid den Eviges KRAFT! och alltid väckta af NÖJET.

NÖJET! Centrum i alla Naturens kretsar: ack! evigt
Kringom hvilket hvimla och röras de lefvande stoften,
Aldrig hvilande. O känsla! O smak af Naturen och Lifvet!
Droppe af Guds sötma! fläkt af hans andas ljufhet!
Lifva mig, himmelskt strömmande, från evighet, ur Guds sköte,

För mig på dina vågor! till Honom! till det HELA!
För mig ur gruset! O jag förqväfves, förqväfves!
Utgjut mitt högre väsende! Heliga, första känsla,
Lyft mig saligt! -- Vanmakten hos de dödlige kallas
Brott. Då fly det lägre! Ådlare menniska! höj dig:
Stig från högre till högre kretsar af salighet. Andas
Dygdens stora Harmoniska väl. J kännen det, Hjeltar!
J uppoffrande, stora, rika, lycksaliga själar!
Verldens skyddsenglar! menniskoälskare! dygdige! vise!
Fulle af Gud! Så utgjutne till hvart krälande stoft: så
Lefvande i millioners väl den Eviges sällhet!

ACK, jag smakar dig, LJUFVA! kraft i hela Naturen!
I den sårande, i den läkande, Hjelten och slafven,
Stoftet och Guds högsta Serafim. Underfull, underfull,
Härjar och välgör: ler och ger lif: och rasar och dödar.
Fasa i Tigerns gap: och smekande oskuld i lammet.
DU gör allt, Gudomliga! Väcker sinnena. Lifvar
Örnen och den sorglösa fjärilen. EOS! o EOS!
Ömma, ljufva, harmoniska flicka! hvad var det som gjorde
Dig så skön och så ljuf? O NÖJET. Ej brottslingens qval-lust:
Men det rena, himmelska. -- Undfly, Dödlige! undfly

Nöjets leende fara. Ett lägres, som hindrar ett högres
Mera saliga njutande. Detta är sällhet, är Vishet!
Dåren må retas af Dräggen, och lefva af äckel och
plågor!
Men du, ädlare! ur den rena, himmelska källan
Drick du Lifvet och Skaparens kärlek. Yrslande!
ser du,
Ser du ej Qvalet som ler? Det Gift som Konungar
dricka,
Ock är ett gift! O märk, huru skänkt i gyldene skålar
Ljufligt det lockar och retar och sprider förtjusning
och döden.
Märk dessa Krönta barnen! förförande millioner!
Som den vise beler, den ädle föraktar, och Verlden
Jordar och glömmer. O Grusets barn! o famlande,
svage!
Himlarne vänta dig. Ack! du ej den salighet känner,
Ej den Skönhet som andas öfver dig. Blif då i gruset!

MEN du fläkt af Sällhet och Gud! sublima och
ljufva!
Upplyft mig, DYGD, till Hjeltarnas himmel. Nöjen
och ära
Följa dig, saliggörande! ljusa! harmoniska! glada!
Själarnas VENUS! Skönhet! Himmelens dagg öfver
jorden!

Känslornas harmoni. O följ mig, O följ mig!
Genom min varelses flyende ögnablick. Lifva mig, lyft mig,
Själens kraft och styrka och eld! O ljufliga! från min
Ålders och känslas gryning, älskade, sökte jag icke
Tyst ditt ljus, ditt lugn, din saliga oskuld?

DYGDERNA! O min Sällhets skyddsenglar! följen mig, glada,
Ljusa himmelens barn! O följen mig genom Lifvet.
När jag bland menniskor söker SÅLLHETEN: utan att finna!
När jag från Skogsklippans sällare höjd ser ut öfver jorden:!
Eller derifrån rörd går ned att gråta i Dalen.

Jag vet icke om man skall finna denna versarten så melodisk, som jag funnit den rik och ädel. Man kan invända myeket. Verldens Störste Skalder svara. Vårt språk i sitt slafveri suckar efter en sådan frihet: menskliga snillet påstår den. Det vekliga Rimet uthärdar icke en stark tanke; förgås i Passionens våld; Odens flygt glömmer det. Jag har vågat. Skall jag krossa PINDARS Lyra, eller behålla den?

Jag menar med NATUREN Guds Kraft som lefver lefver i allt: utom hvilken Känsla, Väsende, lif, är för min tanka en evig tomhet.

Jag menar äfven det Omäteliga Hela. Jag tror dess obestämda Evighet: dess Oändelighet för inbildningen. — SPINOZA skald, hade icke varit Pantheist.

*

Jag hatar dessa kalla handtverks-Snillen, dessa mechaniska, själlösa hufvuden, som uppställa Naturen såsom ett dödt Urverk; som se endast Verldens *kropp!* under det all skapad tanke förlorar sig i dess krafter och lif. Bygg, bygg, Vettiga barndom, utan sinne och genomträngning! Den Vises öga ser GUD; ser och känner honom all-lefvande!

Verlden är Guds första, stora, allmänna Uppenbarelse. Han lefver der i hvar strimma af ljus, i hvart drag af Skönhet! Utom honom, hvad vore den? skenet af en varelse; ett dödt vanmäktigt stoft; icke det! Utom honom — fall i afgrunden af ditt eviga intet, sköna och herrliga Guds helgedom!

*

Min lag har varit att UTTRYCKA, ej att BESKRIFVA min känsla.

Jag har ofta brutit harmonien. Mest der Känslan upplöst den. Någon gång der jag sökt ett *lefvande uttryck*. Jag har frågat Naturen för mina sinnen. Hafva de felat?

På ett par ställen har jag vågat *Inversionen*. Snillen af hög gränskning beundra dess styrka och rikedom. Jag känner ingen annan regel än det Högsta Sköna och Goda.

Jag älskar icke Medelmåttans ymnighet. För Er har jag icke skrifvit, artigt famlande Ordsnillen! icke för Er, själar utan kraft! fjäder-lätta, vatten-klara, behageliga som en ljuf dunst, och så svaga och försvinnande.

*

Jag har lemnat Passionernas *metafysik*. Deras naturliga Målning återstår i ännu Sex Sångar. En tid kan gifva dem.

Från NATUREN -- hvars första Kraft är Gud -- kommer allt lif, all känsla, all skönhet.

åtherisk. ren, himmelsk, osynligt mäktig.

båfvande harpa. af den förtjusning, den starka heliga rysning, i hvilken den minsta fläkt af en Gudomlig makt sätter allt.

OSSIAN. den förste, den mest sublime af SKALDERNA.

* *

Samma -- måktiga, lefvande åtrå: till lif, till sällhet. Här gifvas ögnablick, då Döden är det mest Lycksaliga. Här gifvas ögnablick, då Själen uppfylld af alla varande Slägters, af alla kommande tiders Dyrkan och Välsignelse, ville gifva sin varelse tusende gånger; och förgås i sin egen Lycksalighet. Dessa äro de sjelf-uppoffrande Hjeltarnas.

vid guldet: såsom medlet till all Jordisk förnöjelse, det dyraste, det dyraste, det vigtigaste. *vid årans blåndsken:* såsom rätta glansen af Lycksaligheten. *vid flickans bröst:* såsom en himmel af döende förtjusning.

Söker i himmel och afgrund. ingen suck, ingen rörelse, sker i den Kännande Naturen, utan för ett väl, en sällhet; utan för en grad af *Lif.* intet *Lif* i den oändeliga Naturen märkes, som ej är en kraft af den All-lefvande.

FÖRSTÖRELSEN — såsom de ändeliga tingens Lag: såsom *Villkoret* för det oändeliga Lifvet.

Den förtär dig. genom sjelfva Lifvets rörelse!

* *

ORGANER — i hvilka den Allvarande Kraften verkar, yttrar sig oändligt, inflyter på våra sinnen — under tusende namn af Väl och Ve.

Åregiriges själ. den finner alla ting för matta, som ej hafva tonen af dess egen Styrka. De lätta spelande behagen knapt röra den. Tingens starka, lysande charakterer, det är des glädje. — *ler åt rosen.* alldeles tvert emot den förra. intet lätt, flyende drag af skönhet undflyr dess lena sinnen. Hvila, njuta, vaggas af Gracerna, väckas af Kärleksgudarne, föras af nöjet lockad af skönheten — det är dess Lif och dess Elysium.

i Förening och Bildning. i den förra skapas QVANTUM, i den sednare QVALE af den Oändeliga Kraften.

* *

ANALOGI. den Stora alltings LIKHET, genom hvilken den vise *ser* från det mindre till det större, från det varande till det kommande, från det synliga till det osynliga, från ändeligheten in i det Oändeliga. — IRIS. Sändebuds-gudinnan, i Fabeln,

med Regnbogen öfver sitt hufvud, vingar, och ljusfladdrande mantel.

är namngifven. uttryckt i ett namn, ett konstladt ljud. Ty de enkla, första *naturens uttryck* (djurens) kallar ej Schol-menniskan *Tankar* -- efter han ej begriper att en droppe är Vatten men väl hela Hafvet.

PASSION -- kallas hvar och en herrskande känsla, såsom *herrskande.* Den är mot Harmonien, mot den stora Skönheten af menniskans Själ, då den ej är af det evigt *Sanna* och *Goda.* se FRAGMENTERNA.

ANTONIN. Marc - Aurel.

Spänner stoftets förmåga. egentligen tillhör detta blott *Kraften*, som är Lifvet, Själen, det stora Gudomliga af allt: men *Harmonien* gör Bestånd, Välgörande, Skönhet, Fullkomlighet. Den är Alltings oändeliga Villkor. Så som *Varelsen* är *Väsendets.*

O HAN. GUD, hans kraft, hans väsendes harmoni: en *Känsla*, på engång innerligt häftig, stor, och rätt. -- *Utgjuter stoftet*: låter det fatta, känna, älska, verka, i en omätlig rymd.

SÅDAN *var du:* full af Harmonisk Kraft: af Naturens *Gudomliga.* -- *OSSIAN, och de andra stora Snillen; se FRAGMENTERNA.

Naturen står hörsam: liksom *båfvar* lydande.

hvälfver Naturen. upptäcker, med ett slags våld: tränger in i det innersta af Menniskosjälen: ser, blottar med en blick, Passion, Hjerta, djupet af Dygd och Last.

Håll! utrop: väl dig! välsignad! — *och Himmelens*: ty han har sungit om MESSIAS. — *rys o svaga*: ty detta lilla, barn - späda slägtet förgås vid hvar ton af hans Sång; behöfver joller, ej SKALDER.

behagliga. detta nalkas Svagheten. Styrkan, harmonisk, är hög, är ädel — men ej *behaglig.*

Uranie: Fru Nordenflycht. Det var hennes namn i det Vitterhets Sällskap der hon var.

ZENDAS. *Zend-Avestas*: ZOROASTERS och Persernas Heliga Bok: full af allt hvad Inbildningen kan skapa högt, hänryckande, och gudomligt.

Albion, England. *bjudande*, *kunglige:* ty han skref Lagar för Snillet.

Stig — i ljus: ty han är mera Förträffelig, än känd, än lysande.

O försökande. ESSAY on Man.

JULIAS. *Julie*, ou *La Nouvelle Heloïse*: en Bok utan jemförelse, för Hjertat, för hela menskliga Lifvet, skrifven af en Vis, af en engel! — *tårar värde!* ty han var öm som man är det i Himmelen;

men kallade sig alltid *olycklig*. *Han gäckades mycket af Satan-Voltaire. Han gäckades evigt af Qvickhetens kalla, toma, artigt föraktliga slägte.

AUREL. Marcus Aurelius.

Förgudnings hårold. AREMINNET öfver Marc-Aurel: ett mästerstycke af Vishet och rent Snille. Det är en af de *få* Fransoser som hafva något ädelt.

skönhet i Djurets verld. betraktad i styrkan af sitt *Sjelf*; lössliten från den vänliga Menskligheten; i den Slughet, i de Krafter, som göra ett Djur stort och förunderligt -- eller, efter sin varelses plan, *skönt*.

ädla villdjur. . . . . i Tigerns ära. De kände ej den Välgörande Dygdens och Menskligheten stora Harmoni.

* *

Gud-förrådande, ty allt hvaruti vår Tanke (vår själ) verkeligen förlorar sig, det är Oändligt. Den förlorar sig i all Kraft. Derföre är all kraft GUD. Men den första, den heligaste af alla Naturens krafter är *Känslan*.

Guds salighet! parenthes af känsla: utrop af hänryckning. *Det Dithyrambiska, det brutna, det hänryckt vilda i de rader som följa, är Naturen, är sanning, i *min* själ.

Verldstoften. det vi kalle VERLDARNE: några

skimrande stoft inom ett annat stoft af den oändeliga Verlden: några sväfvande lifsandar i det minsta organ af den all-lefvande Naturen.

Och af smårta och ve. af lidander; vidrörningar af ting som ej harmonisera med dess varelse; fläktar af förstörelsen.

ur det Harmoniska. O huru föränderligt är ej detta! efter sinne, kraft, inbildning, öde. Så föränderliga äro ock *dygderna* på jorden: merendels Sjelfnyttans oändeliga skepnader. Men EN är vår varelses Harmoni, EN är Samhällets, EN Menskliheten, EN Naturens: och *denna* är evigtvarande DYGD. . . . . Ack! den är för Stor. Endast de vise och ädle känna den. Lät oss ej trycka svagheten. All *harmonisk kraft* är en dygd.

fjåttradt vid sjelfvet. vid de små, trånga utesluttande, den första Sjelfkärlekens ideer och viljor. vid den lilla enda känslan af *sig sjelf!*

ack, utgjut dig långre. njut mera: genom Nöjets gudomliga lockande gå längre: lef i en högre Harmoni af tingen -- närmare, och närmare den *Högsta*, der allt är enhet, ljus, oändelig Skönhet, evigvarande frid. *I samma mån menniskan, ned till stoftet af sitt sjelf, lefver (känner, älskar) i en mindre krets af tingen och verlden -- njuter hon litet, finner misstämmelse, strid, *Ondt* i allting: ty detta ALLTING är inrättadt efter ideen af det Hela,

och ej efter ideen af ett stoft. Den som vill vara lycksalig i sig Sjelf, måste gå in i harmonien af sin Varelse, den gudomliga Sundheten och Begärens frid. Den som vill vara lycksalig i Samhället, måste deltaga i dess Stora Lif, i dess Allmänna Välgörande. Den som vill vara lycksalig i NATUREN, måste se, känna dess HELA, denna Skönhet, detta Lif, denna oändeliga allvarande Harmonien af Guds Varelse.

För dina fria, mera eldade, ädlare sinnen. ty med *dem* endast *stiger* den dödlige. Dygden som Snillet kunna lika litet *gifvas.* Den ena är Hjertats, den andra är förståndets, bäggedera Känslans — KRAFT och SKÖNHET.

Der är Himmel och ljus — ty der uppenbarar sig Alltings Skönhet och öfverensstämmelse: alltings oändeliga Välgörande: GUD, i fullheten af sin kraft, i harmonien af sitt Lif!

Andas, kreatur, Glädjen. öfver denna rika Skönhet, detta strömmande Ljuset af Gud. Den vise, inlåten i NATURENS oändeliga lefvande Tempel, känner samma förtjusning, som (efter Tron) Guds utvalde inlåtne i Salighetens himmel. Allt för dem är förklaradt: de öfverströmmas af ljus: och förgås i lycksalighet.

*NÖJET är *Lif i en högre grad.* LIF är det Gudomliga Första, GUDS väsende. — Detta bör förklara den hänryckning som så allvälldigt råder i dessa strofer af Sången. Metern upplöses: versen liksom

dör. -- Om Nöjet är *högre* LIF; och detta strömmar i alla oändeliga ögnablick från Gud, och är det enda Första i hela Naturen, och är Guds väsende, och Själen genom dess fläktar åter stiger och uppstiger till det Högsta Oändeliga, o! hvar är den dödlige som ej, hänryckt i tanken deraf, känner hvad han aldrig känt?

Fulle af Gud. ty han lefver mest i de Stora själar, i Sinnen af eld och ljus. Hvar *kraft* är, der är *Gud.*

i millioners val den Eviges sällhet. Lyckseligheten är i mån af *åtnjutandet.* Men man åtnjuter icke utan i *förening.* i *den* endast kan kännas, fattas det Sköna, det Välgörande af allt. Jag sätter Guds egen *Salighet* i denna känslan.

LJUFVA! (Nöjet.) -- *I den sårande.* ty han söker blott sällhet, Lif. han njuter det i tankan att hafva undanröjt ett hinder -- skrämt ett ondt, förstört något smärtande. "Nu skall jag lefva! tänker det svaga kreaturet: och ser ej att tusende tänka detsamma. Ack! de känna ej Menskligheten harmoni: ej den stora gudomliga Välviljan.

EOS. *morgonrodnan*: pastoral-namn: den första flicka Skalden älskade. *då*, arcadiskt, platoniskt: endast i första blomman af Sinnets vällust. -- ack! Kärlekens, som alla Menskligheten, skönaste rörel-

ser, äro förlorade. Allt har blifvit qvickt och utan Genie: artigt och utan Känsla.

Ett lågres som hindrar ett högres - Mera saliga njutande. Det enda brott på jorden är då — *litenhet!* Besinnen det, *I små.* Det är ej er ondska, det är litenheten, gjord betydande, sjelf-tillräcklig, som sätter er emot den Stora Sanningen, den Stora sällheten, den Stora Skönheten: det är litenheten som gör er till misssnillen och missdådare, narrqvicke och skälmsluge. Det var ej ondskan, utan litenheten, som ingaf de *små menniskors* Jätte, Voltaire, att gäcka NATUREN.

Qvalet som ler, i lockelsen af ett falskt nöje: ett sådant som Skalden kallar *qval-lust:* disharmoniskt med vår Varelses bestånd. — alla *Passioner,* i allmänna meningen, äro sådana — falska rörelser, *krafter utan harmoni.*

Himlarna vånta dig. den högre Sällhetens, den högre Skönhetens. Ty authorn känner, söker blott höjden af Naturens känsla och vishet.

Hjeltarnas himmel. Dit Själens kraft och storhet föra: denna Salighet att skörda välsignelser af Tusende.

*DYGD är menskliga Själens eller Varelsens HÖGSTA KRAFT MED HÖGSTA HARMONI: annars, och i allmän mening, *hvar harmonisk kraft.*. Dyg-

den likbildar således Fullkomligheten af Gud. I henne är all Moralisk Skönhet, all själens Storhet, all Lycksalighet.

bland menniskor söker Sällheten: utan att finna. Förlåt mig! ömma och heliga Mensklighet. Det är orätt. Om skönhetens och lycksalighetens Gud någonsin talar till själen, så är det i dina blickar, i dina innerligt ljufva rörelser. Fast du har i din krets några skuggor, några glänsande, flygande stoft, på hvars atomiska dans Hopen gapar och kallar det *snille*; så är ändock denna samma din krets GUDOMENS TEMPEL. Han lefver der, den Evige, i den innersta kraften, i den öfverströmmande ljufheten af sitt Lif.

INBILDNINGENS NÖJEN.

Prosaisk Ode.

1784.

Ar DET inbildning, som gör oss lyckliga?

Till KELLGREN,

Behagens skald.

Jag är förtjust att kunna göra er detta Offret. Ni har länge varit högt bland min inbildnings Skönheter. Redan från första dagarne af min känsla visste jag af Er, och betogs min själ af edra lifliga behag.

Skaldens hjerta kan ej sakna det älskvärda hans Snille har: så litet, som den känsla, kraft och höghet, Naturen gaf dess röst. Detta behag som strömmar i edra tjusande rader, kommer det ej från er Själ? Ni vet det: kände ni det ej först Sjelf? Åran att äga det gjorde den er ej hög? och tysta erkänslan deraf, öm, ädel och ljuf?

Snillet har ej en större beundrare än Snillet. Krukmakaren hatar Krukmakaren: och den lilla själen den lilla. Men Snillet! som såg Naturen gjuta Skönheten, såg den i ett rätt mått strömma till alla varelser -- det, sjelft så rikt, i dagen af alltings Sanning, hvad skulle det Missuna? Den som njuter hela Ljuset, med hvem skulle den tvista om strimman?

Afunden är *den låga själen förträffelig*; den äggade vanmakten i sin styrka! Hon skulle vinna kronan: och sårar endast den ädles hand som tar den. Men den höga, rena, ett Snilles stora och kännande

Själ, fästad, ej vid det lilla stoftglittret af sitt sjelf, men vid den omäteliga verlden af den hela Skönheten. . . skulle hon ej se Naturen? ej förstå dess skrifna lag af *Det är* och *Det är icke?* -- Ack! om de Ädle känna afund, hvad skall uslingen känna? Om Verldens Ljus irra, hurti skola de dödlige ledas? Snillet förnedradt, hvem skall sitta på Rättrådighetens thron? Nej, far! gälna flygande bloss af ett alldagssnille. Men du, renare, strömma eviga Ljus! och må jag, i dig, aldrig misskänna ett värde.

Jag har hört Er, mästare af den ljufva Harmonien! förtjust af dessa nya slag i de toner jag sjelf stammat. Svenska sången trånade: ni gaf den de lifliga retande behagen. Nordens klyftor återsucka deras röst. O ser ni dessa lycksaliga Skuggor! Anakreon med snöiga vinkransande hjessen, Horaz med stora minen och i den det glada halfgäckande löjet, Catull med sin luthas lätta darrande silfverton: de höra, och älska er: de skola införa er i de tjusande skalders Elysium.

Jag såg er alltid som en Skönhet: och är ej hvar liflig Skald det? Uppstig, venusstjerna på Svenska Snillets himmel! så ljus, så harmonisk, så vän af de tysta nöjen. Uppstig på strålen af ert behag och er ära. Rör luthan. Se omkring er. Det isiga Svenska hjertat ryser af nöje: Glädjen, upplifvad, ler emot er: och Behagligheten vill er väl. Ack! jag sjelf,

jag känner hur jag förlorar mig från den styrka jag älskar, när jag talar till er. Jag blir vekligare när jag andas mot er bild: så som i Kärlekens dagar Cyperns flickor blefvo det för Idalias tjusblick.

När Harmoniens röst förenar sig med nöjets suckar, när Snillets strålar glimma ned på behagens skött O då ler jorden! inbildningen och hjertat förgås hänryckta, och skalden tillbes som en strålande Gud. Men på jordens låga trakter, i andra verldens skuggor, famla grafvens suckare: de förbanna nöjet och ljuset. Öfver dem, i den andeliga skumheten, dväljas de svaga ögon -- dessa ömma och sjuka själar, dessa lättförargade Guds tårmilda barn: de utstå ej ett drag af det lefvande löjet, ej en ren strimma af jordens fröjd. Ack! slå edra tjusande toner. Sjung, en Plato i vällusten, Naturens retande skönhet. Lät dem sucka, ned genom alla mörkrets riken, vid Nöjets sång!

Välsignelse öfver den hvars själ Naturen ej tillslöt för någon skönhet! Som hög och rättrådig kan hedra, som upp till Gud lycksalig kan njuta, allt. Se! dess starka blick skåda i ljungelden: och förljufvad le mot guldstoftet på blommans blad. Möt mig, intagande behagens skald! och må aldrig en lågfödd känsla ohelga Skönhetens rike.

En Skald, säjer man, kan ej hedra en Skald, af godt hjerta. Förnedring! Den som föddes med lifligaste känslan af skönheten, har lättast att förneka den?

Fly! galna, enögda afund: till ögnablicksrasets, qvinnoyrslans och cabalens småhufvuden. Parisiska qvinnan, öm, fin-nervig, lättrasande, söndersliter i sin själ det sköna blåa ögat som medtäflar. Så gjorde evigt det lilla hjertat. O stora, gudomliga Snillen, len! så gjorde det ock Er. Så gör det Er ej mera, nu satta odödligen på den Herskande Skönhetens throner.

Uppstig, glädjens och skönhetens vän! klädd i styrkan af de segrande behagen. Öfvervinn allt. Läna af nöjet, retelsen; af er sjelf det fina stickande vettet; af Voltaire, mindre skön än ni, sångens fria lopp. Förena, i strömmen af er harmoni, Permessens ljusa bölja med Tibers svall.

Ack! med hvilken otålighet jag engång såg er så långt ifrån mig: och fann er aldrig nog beundrad. Tusende af edra skönheter gå förbi eller öfver de mestas själar. Hvar är en verld, en domstol för Snillet? Tysta, förunderliga, höga känsla, som förer mot äran! gör brinnande för en annans låf; nedkastar en ädel för den förtjentes fötter, för att åter se en annan ädel nedkastad för sig. Tig, usle lågtydare! Man ger, som man är värd. -- Men nu . . . hvilar Svenska Sången i edra händer; återstrålande, upplifvad, glädd som jag, af ert Snilles middagsblick. Ack! der är Ni. Min sol arbetar ännu i morgonskyn. Om den genombryter molnen, blir dagen klar.

AUTH. till P--

INBILDNINGENS NÖJEN.

ODE.

Sången upphöjer dig, o dårskapernas och behagens moder. mäktiga! förtjuserska! skicka en trollblick öfver verlden. omskapa allt. kläd dig i villfarelsens irrglans. låt mig se och tillbe dig!

Hänryckning omger mig. o det är Dig, det är Dig jag känner! tjusande uppblomstrar det evigt leende Arkadien. kärleksgudarne nedstiga på de gladä fälten; och herdinnor, skönare än de, möta flygande deras kyssar.

Ack! eller der i Asiens skyar -- bildar sig allretande Förförarens paradis. en ström af nektar forssar utför kristallklippan. himmelska flickor locka med alla nöjets skatter, oemotståndligt. myriader händer uppsträckas. alla sinnen sucka.

Widt genom naturens riken skymta Folkslagens och barndomens Himlar. Du, skapade dem.

Du, skickade den mäktiga, alltjusande blicken: och verldens Omätlighet blef full af dig.

O, Sfärernas eviga harmoni börjar! Helikons sång stämmes: klar som ljuset kastar sig den vishetsgifvande böljan. eller der borta! Hjeltar störta sig utför Nordens ättstupor. Olympen strålar, eller ljungar. Himlarne och afgrunden hvimla af Gudar: af sköna Nymfer dälderna, skogarne, vattnen.

Inbildning! jo, du är de dödeligas Gudomlighet. Din himmelska yrsla utbreder glans och förtjusning öfver verlden. Dårens, all jordens sällhet, är af dig.

Högt mot himmelens hvalf bildade du i molnet de glänsande thronerna. Werldens Herrar sätta sig der: och störta, och försvinna i den eviga tomheten.

Ock du sträckte ur skyn den strålande armen som nedsänker på den falske Hjelten glitterkronan. millioner slafvar förblindas, och nedfalla. men visare slägter komma. de sucka en förbannelse, eller skratta ett spottlöje: och hon splittras i grus.

Ack! om Dårens nöjen voro borta, vore här ingen sällhet mera på jorden!

Hvem ingaf Er, Egyptens herrlige förtryckare! att lägga stenar på stenar, och kalla det Konungars Ära? högt uppstiga er barndoms mirakel. men den vise betraktarens skrattlöje stiger högre: hinner er! der j sitten i Odödlighetens dårhus. ack! om j upptagit ett kornfält. Floden hade kommit och förstört det. men kommande slägter hade sagt: *detta stället välsignade beskyddarens hand, men floden förödde det.*

Ö Inbildning! du gjorde dessa undren. Ännu gör din mäktiga förtjusning dem.

Du säjer till den svagbegripande Konungen: förgyll väggarne af ditt hus, lät dina glimmande vagnar bullra, pryd dig som en qvinna! så är du stor och odödelig. han gör det; och i barnens förundran, och i hopens dumma anleten, läser sig icke mätt af sin Ära.

Så Härjaren! hvem drifver dig, rasande! genom länder och ödemarker, för att vid Indiens gräns dö af törst? tiggaren, tio steg från ditt palats, mera lugn och vis, gör detsamma omödad i sin koja. men du ville, du ock! att din mäktiga dårskap skulle re-

ta Filosofens skratt: skulle på ljudet deraf gå från slägter i ett aldrig upphörande echo.

Storbördingen bär på förtjenstens och dygdernas sirater. Gud! han har ju, han har ju icke deras väsende? . . . . O vise! tag icke leksakerna från barnen. Och du, Inbildning, upphör icke att dåra honom. utom dig, hvad sällhet skulle hans tomma och jollrande själ hafva?

Werldens Omätlighet är full af Dig. nedfallen, dödlige, i myriader. kyssen amman för er sällhet och er visdom. glans, behag, förtjusning; odödlighetens ära, ögnablickets fröjd; är allt af henne.

Ó alltjuserska! gudomliga, trollblinkande qvinna! ljufliga, rasande! föränderlig, tusenbildad! moder för qval och retelser!

Ån hvälfver din thron på gyldene skyar. än försvinner du osynlig i en allglädande pust genom verlden.

Du föddes af sinnena. men Skalden satte dig på denna Thronen.

Der öfvar du din makt. du återger verldar och

tider. du skapar i den kommande evigheten nya. du förskönar: du ger afsky. du andas varelse och förstöring.

Du tjusar dåren: men ock eldar Dygderna. Hjelten ser bland de ljungande dödarne blott sällhet och lif: martyren i qvalen blott himmelen le.

Du herrskar öfver alla sinliga varelser. men ditt välde liknar sig icke. nya solar tända sig för ens sinnen: allt naturens ljus slocknar för en annans. öm, herdinna, lockar du en, under mirthen: och strålar, och ljungar i vapnen för den andra.

Sköna och behageliga dunst af tingens verkeligheet! lyft Filosofen öfver sina sinnen: för fort: verlden löper i hvirflar för honom. ljufvare: han ser den allmänna dragningskraften.

Namnärans sol uppgår: och färgar det lätta molnet. Odödlige! ropa folkslagen, som tycka att han far som Gudarne. Men en stråle utgår af det sanna ljuset: och visar att det är din trollkraft.

Du jollrar med barnet. du rasar med dåren. och kan icke få dumheten från jorden.

Men den Vise förer du. O den vise! för hans fria och öppna sinnen blottar du Naturen. han ser dess under och helgedom. du fäster honom vid stoftet: och utgjuter honom i Gud. du öppnar för honom himlarne: utbreder Oändligheten: och låter uppgå kring honom den eviga verldens skönhet och ljus.

Dock Skalden är din älskling. du tjenar den vise: men honom herrskar du. mild, rättvis ofta: rasande oftare. för en kläder du allt i löje och blomster: kärleksgudarne kringfläkta, gracerna kyssa honom. en annan skänker du vinets sälla yrsla. en annan hjeltarnes höga anda. O gif mig den vises förtjusning!

Underfulla! du upplifvar konstnären. du höjer och tjusar målarens öga, och spelarens öra. ädel och stark; lätt och behagelig; allrik!

Men för Begåren är du en välgörande ängel! skönhet outsäjelig! hugsvalelse! himmel!

Du kläder dig i det de dödligas vanmakt önskar: och smekas och tillbedes och heter Hopp. du tar ett par gyldene vingar; uppsväfvar glänsande öfver tiden och menniskokretsen: och heter Åra.

Du låter qvälla för Amerikanern i ett aldrig upptäckt land Odödlighetens källa,

Du öppnar afgrunden vid Pascals sida: och himmelen i Enthusiastens själ,

Du låter på de hvälfvande åren seklet löpa fullt för Guldets dyrkare: och tillägger i den långa halfljusa utsigten kanske ändå några år.

Du utbreder på den skönas barm Paphos eviga vår för älskarens öga: du låter Cypris odödeliga vällust le omkring henne,

Du skapar en himmel i ödemarken; och en qvalafgrund i sällhetens sköte,

O du blandar dina tjusningar med qval: men upphörer icke att tillbedjas!

Tysta, ljufva retelser! hemliga, onämda, derföre icke mindre hänryckande verkningar af din makt! det som suckas, det som ses, det som kännes i ensligheten, hinner icke Sången. men DU bönhör och gläder allt! du låter icke begären dö. du ger ett helgon åt Hesperiens flicka: en silf åt Asiens.

Mäktiga, mäktiga Gudom! Ock jag, anropar dig,

suckar efter en dårande blick af dig, men vet att DU ger den.

Jag vet att det var DU som lät Eden blomstra för Eos blickar; lät himmelen öppna sig med dess blåa ögn; all jordens förtjusning strömma i hennes kyss. ack! jag vet att det var du, som föröd-de Naturen när jag icke mera såg henne! ock du, som vid Göthaelfvens nedlägsnare strand, skickade mig från henne -- en tår med floden: en kyss på vestanvädret.

Anmärkningar.

Är denna *Dedicationen* ett inbildnings-nöje? nej, en ren känsla. -- Ack! är det ej samma Natur som ger hämd och kärlek? Brinner ej samma heliga eld i beundran och hat? -- Förlora dig, lilla menniska! med din *ljumhet* och dina *seder*. Själens Höghet är ursinnighet: ty Du har den ej.

* *

Idalia: Venus.

i andra verldens skuggor: der ljuset af denna förlorar sig -- och ljuset af den andra, antingen ej gryr, eller ej är. YOUNGS natt-dag: de alltadlande gudeligas.

Permessen: Grekisk flod, helig åt Muserna:

* *

Ode. ja, i Naturen: fast ej i Svaghetens lilla *Formula Concordiæ.* -- Man vet att jag är *Atheist* i Poesien: jag tror ej på den rätte Apollo: jag anser *Naturen* för allt.

irrglans -- af herrligt, af stort och skönt, som Inbildningen kastar på tingen; och hvarmed den bortför och hänrycker.

tjusande uppblomstrar -- för Skalden, som redan

känner sin anropade Gudomlighets välde, redan ser i dess förtjusning. -- Några drag af hvad Stort *Inbildningen* gjort hos de dödeliga, upptagas.

Arkadien. skönt Grekiskt landskap -- med en *Evig Wår*, säja skalderne; med gyldne åldrens oskuld och herdlefnad; ofta besökt af Behagen och Kärleksgudarne.

Förförarens paradis: Mahomeds. hvar och en känner det -- med sin Vällust och sina *Houris.*

Himlar. himmel-riken; Elysier. alla Nationers barndom har förtjust sig i detta ämnet. det är det skönaste af deras äfventyr.

verldens Omåtlighet. ingen del af Naturen, intet ställe af Verlden, har undvikit någon dikt, någon förtrollning, någon strimma af den oändeliga Inbildningen.

Sfärernas harmoni. den melodiösa klang, den outsäjeliga musik, som de himmelska globernas omhvälfning gör; och vi af vanan, och våra sinnens *jordiskhet*, ej märke. De himmelska sinnen höra den.

Helikons sång. den ljushårige Apollos och de blida Musernas. Skaldernas inbildning har alltid satt dem nära himmelen och ljuset. Apollo sjelf är solens Gud.

klar . . böljan: CASTALIAS, källa, Muserna helig, störtade sig utför Parnassen.

åttstupor: för att resa till Wallhall, en *stark* flygt af inbildningen!

Olympen. Jofurs thron. -- *af skóna Nymfer*: Dryader, Oreader, Najader.

* *

Dårens, all jordens -- sållhet: ack, hvarföre äro de så *nåra* att säja detsamma!

i molnet . . . . thronerna. den inbillade, toma Odödligheten, skapad i öfverdådet af de jordiske Gudarnes svagsinta herrlighet!

glitter-kronan: på eröfrare utan storhet, prakthjeltar, Xerxer, Ludviger XIV. detta tal af lysande Tyranner, hvars Odödlighet gafs och kröntes af dårar och smickrare!

att lägga stenar på stenar: Pyramiderne, ett af de 7 verldens underverk! -- *den vise betraktarens*: nu i Filosofiens dagar. -- *Floden*: Nilen. * Odödlige hafva de blifvit; men hvar har Åran satt dem?

vid Indien: gräns. Asien är egenteligen Verlds-eröfrarnes, Religionernas, och de himmelshöga Dårskapernas land.

bår på: arbetande, med möda, liksom tryckt af bördan, bär. * Så länge kan man hänga dessa tecken på dårar och stympare, att gifva äckel åt folk af Smak; och blifva joller, under Värdigheten.

ögnablickets fröjd: ty huru litet är ej Sinnet utan inbildningen? Höjer ej samma hjernans eld som gör Efterverldens aflägsna bild så liflig, höjer den ej, i sinnets ögnablick, det lilla jordiska behaget upp till glansen af en Venus? och nöjets lilla skugga till all förtjusnings himmel?

trollblinkande: med en blink förtrollande. *tusenbildad*: som visar sig i tusende bilder.

Ån . . . . . på gyldne skyar &c. poetisk Fantasi för att uttrycka dess föränderlighet.

föddes af sinnena: ty all Inbildning göres af hvad sinnet fattat; och skapar, i *ämne*, ej ett stoft; blott formen, samföljden, loppet af bilderna. Derföre är inbildningens liflighet, höjd, styrka i mån af sinnets. derföre är den dumme dum från yttersta spitsen af sin fiber in i själens djup.

satte dig på denna thronen. gjorde dig till en bildad Gudomlighet.

blott himmelen le. ack! vill det ej säja, att hvad Själen, Inbildningen, lifligen ser, ej derföre *är*? en musulmans paradis kan *ses* som en christens. himmelen ler, står *öppen* för begge. allt kan ses och tros: det Daniel vill, och Fru Bourignon. men hvad är Sant? det som bevisas af Verkeligheten.

nya solar &c. Inbildningen är som sinnet: liflig

hos den liflige, hvilken den minsta strimma af tingens ljus, väcker och gläder: mörk hos den terrestra menniskan, hvars sinnen, tunga, tillslutna, ej röras af annat än Kroppar. så är det i synnerhet med det lifliga och *glada*, och det mörka och *smårtande*.

ôm, *herdinna* &c. det som mest rör, behagar sinnet; det mest bildar själen, det är den lifligaste bilden, deri lefver mest inbildningen -- i pastoral-behag för den ljufsinnade: i krigs-glans för den sinnes-starke.

skôna och behagliga dunst: bilden är i naturen. dunsterna uppstiga och blifva meteorer: af tingens verkelighet skapas allt inbilladt. -- *ôfver sina sinnen*: ty der börja hypotheserna. -- *i hvirflar*: för CARTESIUS. *dragnings-kraften*: NEWTON.

Namnårans sol uppgår &c. namnkunnigheten, enthusiasters rop och förgudning, lysande allförklaringar -- ge sken, högt anseende, gudomlighet åt den rara inbildningen; och Filosofen, i sin ära, dårar verlden.

det låtta molnet: en exalterad dunst blir moln: en hög inbildning får väsende, styrka.

och kan icke få dumheten. du är allt för alla; rasar i dårens själ; men dumhetens kalla, jordiska tunga väsen, förmådde du aldrig att upplyfta.

fôrer du: inbildningen, sund, följer Sinnets och Naturens väg: förer och ej bortförer. -- *vid stoftet*:

vid undret af dess krafter och väsend. -- *i Gud*: i oändligheten af dess välgörande Lif och Skönhet.

den vises förtjusning: ack! är också *den* en skänk af inbildningen? ja, men dess renaste, och mest sublima.

låter -- för Amerikanern. de trodde, säjer RAYNAL i sin *Histoire des Indes*, att norr i Amerika var en Källa som gjorde ung och Odödelig: att de som reste för att uppsöka den i de okända himmelstrakter, derföre ej återkommo, att de förtjuste af sin nya Sällhet och ställets Skönhet, aldrig ville det. En sådan paradis-färd var det som upptäckte FLORIDA.

vid Pascals sida. (fransk Lärd) han var ett under af Snille; djup, skarp, genomträngande. han lemnade sig med häftighet åt Religionen; mot slutet af sitt lif tyckte han, vid den minsta ledighet han gaf sin inbildning, att en *Afgrund* låg öppen vid hans sida.

i Enthusiastens själ: der! der är det eviga Ljuset -- Himmelen, redan förut -- Frälsaren i leende odödlig skönhet!

Guldets dyrkare: jag kände aldrig någon, som ej fruktade att dö -- som ej hoppades Seklet fullt, och ändå *kanske* några år.

för älskarens ögon: han, o inbildning, han är din tjuste dyrkare. Älskarne äro dina martyrer och helgon!

en qval-afgrund i sällhetens sköte. se Romanerna.

hemliga, onåmda . . . . det som suckas, det som ses, det som kännes i ensligheten . . . . du låter icke begären dö. För hvem skall jag förklara detta? O j mest ömma, j tysta Begärens offer! brottsligt oskyldiga, vekligt eldiga Nöjets barn! j förstån mig. j kännen den osynliga, sinligt sublima verlden, der hjertat och begäret har allt; mot hvilken Mahmuds paradis är en kall, naken teckning. välsignen, välsignen Inbildningen. när j, upplöste i nöjet, sucken vällust -- sucken ock hennes låf!

Hesperiens flicka: Italiens. det är sinlighetens och andaktens Land. hvar och en har sitt älskade helgon. man försäkrar att de unga flickorna utstorma på dessa himmelska föremål sina ömma hjertans och sina sinneus eld.

en silf. man tror i Asien alla andar; och äfven Luftens -- som heta *Silfer.* hvad helgonet är för Italiens flicka, är silfen för Asiens. hon talar till honom -- älskar -- dör i hans sköte.

Ock jag: ja, himmelska villfarelse! *Ock jag.* den vise och känslofulle njuter allt: äfven de oskyldiga och sublima villorna. han föres, som af Målaren, Skalden, och Operan; nästan seende -- halft villigt -- som af en skönqvinnas ögon, kyssar och förförelser.

Eden blomstra, för: allt blifva paradis; der hon såg, var, -- i glansen, i ljufva allmakten af hennes ögon. Kärlek! första förtjusning af mitt lif! jag ville säja något om dig: om Eos, nu bortryckt i äktenskapets himmel: om de arkadiska dagarne då jag såg henne . . . . men den upprörda känslan älskar ej att skrifva: hennes språk är suckar; hennes lifliga vältalighet, tårar.

Så mycket hänryckt har blifvit sagdt om denna ODENS Gudomlighet. Genom hennes egen kraft, hennes egen Åra. Men i Naturen

Hvad är Inbildningen?

Tror ni att jordens Vise veta det? Genomsök dem alla, och kom och säj mig det! Det är KRAFTEN ATT BILDA, säga de alle, i mer eller mindre rena ord. Så mycket visste vi förut. Men i Naturen, i vår verkeliga Varelse, hvad är den? SINNETS INRE LIFLIGHET: den som gör, att då ni tillsluter ögat, ni har en hel verld af synliga bilder. Man föreställer sig att tingen röra sinnets *yta*: men deras bild, intryck, stadnar *inom* sinnet. Nu ligger således Verlden, aftryckt, bildad i det lefvande Sinnet: borttag den! och vi se likväl allt. Detta är *Inbildningens* verld: men dess kraft, egenteliga väsende,

är den LIFLIGHET, i hastighet och ljus, med hvilken dessa inre bilder återställa sig. Som den yttre Verlden i delar, misstånd, oändeliga brytningar, infaller på det egenteliga sinnet; så uppställer sig också den inre, bildade verlden — så ojemt, så mångfaldigt, så oändeligen brutet, som en lysande strimma kastad på en målning i ett mörkt rum. En inre rörelse, den minsta yttre stöt, uppväcker straxt bilder, naturligen förenade dermed, så som strimman, olika fallande, den region af målning som ligger i hennes väg. Men hvar bild är en känsla; fast lätt, fast genom vanan liksom ingen, fast med namn deraf då först, när den antingen ensam, eller ovanligt stark, rör vår sinliga varelse.

Inbildningen är då ej skild ifrån Sinnet, utan som dess INRE. Dess ämne, är som Sinnets, Verldens stora, oändligt rika Bild. Den är sann, stark, hög, — när den bildar det verkeliga, det stora rörande, det höga af Naturen. Hon är Sinnets själ.

* Minnet, är blott Registret, kalla Varelsen, af en bild: Inbildningen dess återlefvande. *Lifligt* minne, är inbildning.

Det är omöjligt att INBILLA sig något som ej är i Naturen, eller ej rört Sinnet. Man kan tänka sig — ty allt Tänka är Inbilla, Sinligt se — i en hast och tillsammans, en häst, vingar, stjert, och ett

menniskohufvud: men aldrig verkeligen Skapa. Dikta, är blott att bilda sig ting, i annan ordning än Naturens. Detta är oändligt. Phidias tänkte sig allt menskligt majestätligt i sin Jupiter Olympius: Praxiteles all qvinno-skönhet i sin Cnidiska Venus: Homerus stora hjeltar och händelser: Milton Himmel och Helfvete. Alla deras enkla bilder äro Naturens: det Hela deras inbildnings. Men utan något under! Det är som man skulle bygga ett Slott af Chrystaller -- *del för del.* Gluck, för att göra en Iphigenie, inbillar sig sköna ljud *efter hvarannan.*

Lagen för Inbildningen som för Sinnet, är den *Verkeliga Naturen.* En tanke, en föreställning, kallas *par excell.* inbildning, i samma mån den föga öfverensstämmer med den. Som nu den Verkeliga Naturen för de små menniskor, alltid är den lilla Naturen; så äro de evigt färdige att utropa allt Stort, allt Högt för inbildning, och de starka Känslor som väckas deraf, för utsinniga. -- Men som ock, den Verkeliga Naturen, af så otaliga dödliga aldrig fattas, antingen genom deras sinnens vanart, eller föga uppmärksamhet, eller missställning i verlden; så är ingen ting vanligare än villo-bilder, vakna drömmar, öfvertygad, liflig galenskap. Se der! se der är *Storhet, Skönhet, Sällhet* -- ropa de. Det-

ta gör Jorden till en smärtligt-tjusande Skådeplats af dårar.

Om ock den Verkeliga Naturen rent fattas — huru lätt kan den icke glömmas! Och då, hvad skall uppväcka den inre Bild-verlden, om ej de oändligt tillfälliga rörelser af smärta och nöje, de oändligt små och flyktiga anledningar omkring oss, som utgöra vår *ögnablicks*-Natur? Detta gör hvar dödelig till en gudomligt-liten Marionett af sin svaghet.

En tankbild som innehåller en stark orimlighet, eller en ren motsäjelse kallas *rasande*: såsom *Gud kan oförrättas; af intet blir något; ett är trè; den dödelige är odödlig.* — Sådane komma af den grundsasten, att den Verkeliga Naturen är intet, och således Förnuftet (dess klara fattning) lögn. — Om sinliga varelsens sjukdomar och oordning, sublim som Svedenborgs, uppenbar som hvar fysisk dåres, talar jag intet. den är utom ämnet af Oden.

INBILDNING betyder då allmännast, en föreställning som afviker ifrån Naturen, i storhet eller vanvett, skönhet eller fel. 2. hvar och en tankbild, eller Samlingen af alla. 3. och egenteligen, denna Sinnets inre Liflighet, genom hvilken alla bilder återställas, lysa, och brinna.

I denna sista meningen är Inbildningen det INRE SINNET, och en strimma af Gudomligheten. Skald

är den som upplifvas af den starkaste — såsom en Vis af den största och klaraste: hvars bilder lifligast tändas: som har de mest fina, eldiga och sublima sinnen. Men nej . . . detta stället är för ovigtigt att säja er min Theori öfver Själen och Snillet. *Manum de tabulâ.*

Huru långt kan en Vis lemna sig åt Inbildningen?

Jag har sagt det. Så långt som åt tjus-villan af en Opera. Så långt som åt en skön Qvinnas lifliga förförelser. Som en Man leende spelar med sitt barn. Alltid med ren bild af Naturens STORA SANNING.

Jag skall ej försvara att denne ODEN är skaldkonst, eller *Ode*, som är högsta slaget deraf. Jag känner det lilla Folkets små lagar. Jag har långesedan föraktat att skrifva ett stycke *Poeteri:* som jag märkt att här ett helt litet själa-magert *skrå* har privilegier, gebühren, lag och rätt på. Det är ej illa. Men om folk behöfvas att stryka våra knutar, måla våra möbler, sira tak och listor, teckna syblommor, decorera; så söker man derföre ej mindre en Målning af Snillets fria, stora, och sublima utkast. Andre kunna skrifva *Versar*: Jag ville skrifva GENIE. Jag ville kunna röra, upplyfta, förtjusa mina medlefvande.

Men dock -- om SKALDKONST är glansen af Bild, höjden af Känsla, styrkan af Språkets Musik -- förlåten mig, mine små herrar! så är allt hvad som har detta, just det j ej skrifven, Skaldkonst; så är rimet hvad en afmätt knäpp på strängen skulle vara i en Violin-sonat, eller en återkommande Capricletto i en dans; så är sjelfva den *konstiga* Metern ej annat än ett kallt Mode.

Detta förstår Orthodoxien ej. Men Verlden läser det förtjusande i de Odödliga Stycken, och tillber ej annat än GENIE.

Rim-mästaren VOLTAIRE kunde ej begripa att Verlden så gör. Ty det skulle bragt någon ändring i ett System, der af 30 band *Versar*, man knapt får 3:ne blad af POESI. Men under hans vingar flyr hopen af de små Conversations-skalder. Folkvett med Rim, halfvett med Rim, joller med Rim, äfven dumhet med Rim -- det är *Poesi*, och så vida är Voltaire ett Mirakel, en Storman: men POESI utan Rim -- det är *Prosa*! Svaga, ljumma hop! som sammannästlat er, och sagt: *låt oss göra ett* SYMBOLUM FIDEI -- ler ej Verlden åt er?

Den fritänkande, yttersta tiden har kommit. VOLTAIRE är en célébre Professionist, god, mästare, för det Stora läsande Allmänna. Men det är Dagen emot Solen. Ingen brännande stråle: intet först-tändt

ljus. *Le Temple de Gnide* — har hvärken meter eller rim: men har Stilens harmoniösa gång: men öfverträffar Voltaire oändeligen, i Inbildningens glans, i Storhet, och en Grekisk skönhet. — Jag skall ej nämna Rim-mästaren v. DALIN. Han var för god för sin Samtid, för att angå Oss. Verskonstens lilla bloss är en högtids-fackla. Folket gapar derpå. Sådant skall vara. Men det är endast GENIETS starka, sjelfegna ljus som uthärdar Odödligheten.

Dock — jollrets barn! DAGEN ÅRER. Förneken det farliga Snillets Rätt, Begripen ej Harmonisk gång, Inbildnings Styrka, Majestät. Gör dig rasande, lilla gycklande hop af några Rimmare! och ropa: *Den som ej dansar, har inga fötter!*

Det kan roa någon att veta, att denne ODEN varit inlemnad till fordna Vitterhets-Academien, samma år, som PASSIONERNA till ett annat ställe. Man försäkrar mig att VÅRA VILLOR af den intagande Skalden till hvilken jag dedicerat detta, stridt för samma ära. Intet lyckades. Den Areopag som Belönte psalmen *öfver ett Godt Samvete*, borde likväl ej varit svår att förtjusa. Men *Sådant* skall ni skrifva! *Sådant*. Ty ni vet att SÅLLSKAPERNE förstå sig intet på GENIE.

Jag har sungit Inbildningens NÖJEN. Jag uppmanar någon att sjunga dess QVAL.

DE TVENNE ÅLDRARNA.

Sällhetens älskling! I dag med lätta fjät
Mäter du banan! I dag din hjessa
Prydes med friska kransar af Systrarna,
Ungdomen, Helsan.

Hoppet än döljer de tätt annalkande
Sorgerna; in i ditt öppna hjerta
Strömmar en flod af nöjen, ur sinnenas
Femdubbla källa.

Lätt öfver Vårens blomster slintande
Morgonstrålen öppnar ditt öga;
Kring ditt hufvud flyter de nyfödda
Rosornas anda.

Nu ditt öra ekarnes Sångare
Tjusa, nu glasens klingande, då du
Blodet utaf Tokaiska drufvorne
Leende sväljer;

Sjungande helgar skålen åt Hjeltarnes

Ära, som väckt dina segrande fäder;
Då med sitt blod vid Hogland de färgat den
Darrande böljan.

Nu i skuggan, långt ifrån Krigets dån,
Trycka dig flickans flätade armar,
Älskande, älskad, brinnande af hennes
Eldade kyssar.

Än oerfaren, leker du, dödlige!
Yr på ett löf, i den lugna vågen,
Ser icke djupet, hör icke stormarne:
Gläd dig ej Yngling.

Likasom ilen, af vandraren sofvande,
Nattetid, obemärkt, löper i dälden;
Så löpa timmarne, dagarne, åren med
Vingade fötter.

Så löpa Nöjena. Fåfängt med utsträckta
Armar, saknaden ropar dem åter. --
Evigt tidens vingar betäcka den
Flyktade flocken.

Fåfängt, fåfängt Hoppet i framtiden
Söker dem; sorgsen med Minnets synglas
Ser du dem skymta, utåt mörknande
Rymder af fordom.

Af behofven fjättrad, sträcker du
Skuldran, slafvisk, i mödans bly-ok.
Kring din sida trängande, vandra de
Tunga bekymren.

Sinnena, känslan, fjärlar i främmande
Parker, sugande honing sorglöst,
Jagas af ledsnaden, släpas af plågorne
Hem till ditt hjerta.

Qvalen och åren, på de glänsande
Svarta lockarna, stänka sitt rimfrost.
Kindrens blomster dö, och öfver dem
Gjuter sig tåren.

Men se Vänskapen gladlynt följer dig:
Visheten trygg din vandring stöder:
Frukten än fägnar löflösa grenarne;
Gråt icke Gubbe!

HILDUR.

*. Scenen är i vintren.

Himmelska Flicka! skön i ljuset af dina lockar, som dagens ängel! liflig och glad som ungdomen! ack! skola dessa ljufva häftiga ropen förlora sig i luftens rymder? ej hinna en Gud som hörer dem? ej välsignas, Himmelska, af din leende blick?

Jag irrar ensam bland skogarna. Kärlek, Kärlek! eviga, förtärande, ljufva brinnande låga! Du följer mig! bland vintrens snö. och i sommar-dalen, följer du mig med qval och ljufhet, O Lifvet af mitt väsende!

Tyst, tyst, rasande Stormvind! lät mina suckar strömma på luftens vågor, Naturen medälska, andas mitt väsendes känsla. Ack! du ilar, du rasar, du hör mig icke: men evigt brinner lågan.

Vid Morgonrodnans stränder brann Sappho af det himmelska qvalet. I Medel-zonens nejder, Du Julias älskare, min Rousseau: och här i nordens isiga klyftor, ropar jag: Hildur! Hildur! oaflåtligt Dig.

Du följer mig, Himmelens skugga! i lätta sus-

ningen, i dunkla grottan, på ljusets väg, skymtar. Du, far du ljuft irrande Ångel för min Själ!

När jag ligger i snötäckta klippan, på barkens bädd under granen, och ser ut under qvistarne, och ser Mälaren och staden och rymden och det eviga ödet, och Hjertat uppstormar och dör i suckar, och ögat tårar mot Himmelen;

O då, Hildur! far du öfver min själ, lätt, osynlig, ljuf, som östan-hvisslet i granen, och nedsänker mitt hela väsende i den lycksaliga drömmen om Dig.

Skall jag, skall jag, O Morgonstrimma af Behag! hinna denna sällhet? förlora min själ i Himmelska harmonien af din? dö i din ljufhet?

Sänk, Gyllne Lycka, din vinge ned: tag, lyft mig på Hoppets väg af Åther: på Årans ljus-stråle för mig i den lyckliga kärlekens Himmel.

Hildur, med känslans Himmelska rörelse i dina drag! märker Du, ser du ej hur jag älskar dig? O Ångel af ljufhet, huru Själen hänryckt kysser dina blickar; på en af dem far bort i eviga Paradis, och återkommer för att finna dem i skötet af dina behag.

Hör mig, Ljufva, Heliga Öde! ström af eviga orsaker! Du flyter ur Guds sköte. O tillför mig denna Himmelska flickan och jag har allt!

Jordens Himmel är i ditt sköt, känsla! kärlek! i din suck, din blick; minsta fläkten af ditt lif är Himmel och Änglars fröjd. O! blomman af ditt Paradis kastade du på Eos barm: Jag såg, jag tillbad den: men öppnade Himmelen af ditt lif, men floden af din mäktiga ljufhet, O den, -- Eviga kärleken Suckar! -- den ropar jag!

Far, ila hvisslande Nordan-vind! lät skogen brusa med stormen i min själ. Här, på Mälar-vågens brutna störtande klippor, skall jag sucka; i Naturens heliga vildhet ropa ditt namn, Hildur! -- tills min eld brinner på dina läppar, ögat dör mot ögat efter det ej behöfver mera tala, och våra Hjertan slå emot hvarannan kärlekens aldrig kända, Himmelska Allt. --

HILDUR.

Slå vild, o storm,
Mot Mälarens klippa:
Med dig jag klagar! --
Slå vild, o storm!
Häf, rasande, högt
Den gnyende Vågen,
Och qvid och hvissla
I höstgula träden:
Med dig jag klagar!
Så i min Själ
Likt slagna vågen
Ett svall af känslor
Går för de stormande
Suckar. --
Hildur! -- --
Slå vild o storm,
Mot bäfvande klippan:
Ditt brus, din qvidan
Är grufligt ljuf.
Hildur!
Du flyr! Du flyr mig!
Och vet ej! Och hör ej

Min klagan. --
Det störtande djupet,
Der Vågen suckar
Sitt qvals förtviflan,
Det lockar min Själ!
Jag ryser tillbaka
Från svindliga höjden.
Bland branta klippor.
I stormen klagar
Din älskling, Hildur!
Förd och slagen,
Af den mörka,
Lockar-störande,
Mantlen-häfvande,
Vilda, hvinande,
Vinden -- -- --
Sjelf jag hör ej
Min ropande klagan!
Hildur!
Ack! du vet ej,
Du såg ej min kärlek!
Du flyr! och glömmer mig
Kanske evigt!
Slå vild, O storm!
Det störtande djupet

Lockar min Själ.
Hör!
Hör! vågen ropar:
Kom, o klagande!
Qvid! och kom i mitt
stormiga skött!

NINA.

Hvar är du Nina! Nina!
Dig, irrande jag söker
I dessa tysta nejder,
Och finner ej och suckar.
Förgäfves blåa himlen
Sig mild bland molnen gjuter,
Och vestra Solen glimmar
I dessa sköna strålar
Förgäfves! Du, o Nina!
Du ser ej samma himmel!
Du säjer ej i känsla:
Se, Herde! solen glimma.

O Kärlek! Kärlek! Evigt
Dig ropar detta hjertat
I tysta svall, i suckar.
Hvar är du himlens ljuthet?
— I Ninas sköna blickar. —
I känslofulla Själen,
I zefir-lätta spåren,
I hvita klädets fläktar
Du var, du var, o kärlek!

Kom, rörande, kom himmelsk!
Lät tysta hjertat svälla
Emot din ljufva skugga!
Hvar är du, Nina, Nina!
Dig irrande jag söker.
Den tysta nejden suckar;
Och kastar gula löfven,
Och dör.

Skogens grottor
Sucka Dig, Nina!
Vindarnes hvispel
Frågar, hvar är du
Rörande, Ljufva? —
Och Herdens suckar
Svara: ej här.

Nina! Nina!
Glömd och sorglig
Ligger jag här i
Dånande skogens

Brutna, ensliga
Tysta skuggor.
Tusende gånger
Sväfvande granens
Falska skymtar
Gäcka mitt öga.
O, hvar är du?
Hvilken, Nina!
Sällare dödlig
Fångar och tjusar
Flygande stegen?
Tillber häftig? —
Himmelska själen,
Ej förnöjer?

Kom, kom Nina!
Redan Solen
Glimmar i höjden
Af sin bana.
O du dröjer!
Lugnande skogen
Dör i vindens
Sista, matta
Darrande pustning:
Så din Herdes

Hopp och suckar,
Nina, dö.
Skogen hastigt
Vaknad ur lugnet
Återbrusar,
Stark och helig,
Dånande, dyster:
Men din Herdes
Hopp och suckar,
Nina, dö.

Ån jag vandrar, Nina, Nina!
För dig Kärlekens irriga stigar,
Branta, skarpa,
Evigt strödda med blomster och tårar:
Evigt följda af suckar och hopp.
Ån jag söker,
Finner Allljufhet, allströmmande Skönhet; —
Finner, Nina! frid och behagen,
Men ej dig:
Ack! ej himmelska, kännande Själen,
Ej din skönheten lifvande blick.

Nina! Nina!
Kom i skogen!

Kom i Fröjas suckande skuggor
I de hvisplande löfvens skydd! —
O! du kommer ej!
Ned i mörka,
Dystra dalen,
Nina! sväfva
Din Herdes blickar;
Retas ej mera af skymtande granen
I tårars moln.

OM HÖSTEN 1785.

Jag satt på den nakna klippan, omgifven af de höstgula skogarne; fälten lågo förstörde under mina ögon -- allt sväfvade i de omätliga töcknen: Ändå genomträngde mig den alltid förtroliga Naturen. -- Dess eviga väsende andades till mig, och jag sönk i en hvilande förtjusning.

O! rena ögnablick af min varelse! O! min Själs Himmel! i hvilken alla jordens små hänryckningar af väl och ve försvinna -- Der jag, lik det Gudomeliga Första, blott kände innersta ljufheten af mitt Lif. -- Jag öppnade mina -- tårfulla ögon, och såg de lugna vattnen, och såg längre bort: Staden och Slottet, höljde i Höstens majestätliga moln. -- Jordens, Jordens herrligheter! Svaghetens underverk! der de små Dödelige hopat stoften, ställt sig öfverst, klädde i de skimrande grusen, för att trotsa sitt intet.

De ropa till förstörelsen: Se vår styrka! och till lycksaligheten: Vi befalle dig hit!

O rörande syn! -- Verldens Ljus kastar en stråle -- de förunderligt små strimmorna af hvars annars sken kalla de lycksalighet: -- fröjdas och hafva nog.

OSSIAN.

O, Ossian! Odödlige!
Från Hjelte-åldrens gyllne dar,
Din ande, högt mot himlens hvalf,
På ljusets vågor strömmande,
Gudomlig far. För Snillets flygt
Ohinnelig! Ohinnelig!

Tyst, storm och vind, och dagens löpp,
Och du Naturens inre kraft,
För gyllne harpans Serafs-slag!
Som ljuset, strömmar Harmoni
Ifrån din harpa, Ossian!
Ren, himmelsk, ljuf,
Hög, strålande, förskräckelig:
Den svaga själen ryser, dör.

Du, Seraf! lugn
Odödlig slår
Den gyllne brusande harpan. Stark,
Som Solens ström,
Och mäktig, hvälfver med seklerna
Din eviga Sång. --
O bryts af moln

Som solen bryts, o Ossian! —
En enslig nordan ruslar tyst
Igenom all Naturens natt.
Nu starkare! — —
Nu, dyster, djup och fasande,
Som vågens svall i midnatten! — —
Bryt fram i glädjens morgon, bryt
O Ossian! med Solens glans.
Stark, evig in i sekterna
Sjung, Harmoniens Konung, sjung,
Ohimmelig! Odödelig.

LIFVETS NJUTNING.

Ack se, på lätta stunder föres
Det sköna Årets gyllne lopp:
Ack se, hur dag af dag förstöres,
Men hur med hvarje glimmar hopp!

Så flygtigt skönt, min vän, är lifvet!
O njut det -- gjut en känslo-tår!
Tjust i den Makt, som det har gifvet,
Välsigna! -- snart dess blick förgår.

Se det är Glädjens ängla-lära:
Njut, mottag, kyss hvar lifvets fläkt!
Det är den skönhet och den ära
Dit Himlen har ditt väsen sträckt!

ANACREONTISKA SÅNGER.

I.

Μεροπων δε φυλα παντα,

Ingen ungdom lifvar kinden,
Ögat ingen himmelsk låga.
Som för middagssolens strålar
Späda liljan mattas, fäller —
Så är, ack! Cleoras fägring.
All dess glada morgonfriskhet
Denna rosens första rodnad,
Är, O Kärlek! är ej mer!

II.

Το γαρ στομα νεκταρος ἐπνει,

Nektar äro halfstulna kyssar:
Våldets tränga ej in i själen,
Och de Lättas ljuflighet dufnar. — —
Eos, Eos! men alla Dina
Lätta, stulna, våldsamma kyssar
Voro mer än Gudarnas nektar.

FÖR OCH MOT. *)

En Röst.

Som darrande på blommans blad
En daggens droppa tindrar, tjuser:
I tusen, tusen strålars lif
Han blickar, blixtrar, ler och gläder; —
Men ack!
Ett ögnablick — han är ej mer!
Så äro dina blickar, Kärlek!
Så sköna och så flyktiga!

En annan Röst.

Och detta blida löjet? —
Och denna lockande och ljufva ungdom?
Och denna själ, och detta allt?
Nej, Kärlek! Nej!
Du hjertats Gud och Sinnets himmel!
Nej, Du är fröjd och lif i all Naturen —
I Verldarna, i stoftet
Allt är förening, dragningskraft och Kärlek.

*) Ur ett större Tillfällighets-poem.

CHAMPAGNERVINET.

Tungt låg på Jofurs ögnabryn,
Hvälfvande, molnet af Skapelsens bekymmer.
Han såg den eviga mödan,
Upprorsgnyet, dårskapens skri, jemmern;

Ödet skref. en vink af varde! Allt alstrades.
Mörkret vek -- Ack! och midt på jorden
Uppsteg elysisk Champagner-rankan.
Jofur log. Molnet föll. dödlige!

Sade den Olympiske: -- en blixt af klarhet
Blänkte kring palatset. Jag är i ro. dödlige!
Dricken glädjen: guda-rasande,
Glömmen Jofur, Er, skriet och jemmern!

Allt sedan lät dubbelt fullare
Jofur nektarn gjutas. Sorglös
Drack. Sammanböd Gudarne,
Drack. Gick till Aethioperne,
Drack. Och lät jorden
Tumla som hon ville. Dricken, dödlige!

Till LIDNER *).

I kyrkan hviskar Herren Gud
Till själen död och dom, sitt straff och sina bud;
Och här af fordna rim jag hör ett dunkelt ljud
Och kring mig suckar hemskt Spastara;
Och omanärjd, blodig, vild jag ser Medea fara
Och på mig rusar molnens svafvelhaf,
Och Himlarne jag skådar ljunga
Och verldarne jag känner gunga
Och gamla Orcus hör jag seger sjunga,
Triumph! -- och under mig i helfvetet en graf;
Jag skulle dö, dö, dö och sjunka --
Om i en hast ej der i vrån
En Bacchus ropat -- Håll min Son!
Han red sin tunna -- log och klunka':
"Se här en evig ranka gror --
Var glad, min Son! Här Lidner bor."

*) På hans rum under en hans sjukdom.

EFTER HORATIUS *).

Lycksalig den, från bullret skild,
I ro sin ärfda jord kan sköta!
O! gyldne åldrens rena bild! --
Ej honom Ockrarns ögon möta.

Han väckes ej af trummors larm.
För hafvets vilda gny ej bäfvar:
Han flyr, han flyr den gyllne harm,
Som i de Storas salar sväfvar.

Men än han vuxna rankan nöjd
Lär till den höga alm sig slinga;
Ån skådar från en blomsterhöjd
De glada boskapshjordar springa.

Nu, vis, han qvistar träden af,
Och ympar hopp för nästa åren.
An tar den nektar biet gaf,
Ån klipper han de rika fåren.

Ack! eller ock när höstens Gud
Bland fältets gula skördar myser,

*) Epod. II. Till då varande Revis. Sec et. af Låstbom.

Han pressar, under fröjdeljud,
Den drufva som lik purpurn lyser.

Och deraf Dig, Naturens Far!
En förstling öm och tacksam skänker:
Der eken sina skuggor har,
Der silfverkällans bölja blänker.

Så hvilar han i gräsets sköt,
Vid flodens sorl som mild sig gjuter,
Vid foglars sång, den Västan bröt,
Han lugnets ljufva slummer njuter.

Men nu har Jofurs stränga makt
I snö och isar störtat fältet:
Hör hornets skall! se då hans jagt,
Och villebrådet omkring bältet!

Han konstigt sedan ställer ut
För turturns lif de dolda näten:
Med sång han allt bär hem till slut,
Och blodet droppar uti fjäten.

O hvem, uti ett sådant lif,
Må Årelystnans qval ej glömma:
Förakta Kungars tidsfördrif,
Att för en nordisk flicka ömma!

Dig är af Himlens blida skick
Ett så lycksaligt öde gifvet:
Min Vän! O skänk din skald en blick,
Och le åt Verlden och åt lifvet!

YNGLINGEN *).

Tyst stod Maj — såg den kransade locken
Lätt fladdra i bäckens silfvervåg.
Flammröd var hans krans — som Auroras:
Han såg sig med skönhetens blick.

Våldsam kom en Orkan ifrån berget;
Och Tallarne böjdes: Eken brast:
Och med klippor störtade Granen
Från bäfvande spitsarna ned.

Stilla slumrade Maj in, vid bäcken;
Lät rasa den gälla dunder-storm:
Lyssna', sof — i fläktar af blomstren,
Och vakna' — med Hesperus upp.

Ännu känner du intet af jemren,
Som Gratier, Lifvet mot dig ler:
Upp! och snart dig väpna med Vishet,
Ty, Yngling, blomman förgår!

*) Efter Klopstock.

Till * *.

Nej, ömma, lifliga Charlotte!
Din blick utaf ditt hjerta fått
För mycken makt, att icke lydas;
Och dessa rörande behag
Utaf för mycken sannings dag,
Utaf för mycken oskuld prydas,
Att ej med lutans ljufva slag
I evigt ömma sånger tydas.

En Gud ger makt, en Gud ger mod,
En Guld, En Snillets ärestod:
Charlotte ger ömhet och Behagen:
Dess blick min köld på engång slöt;
Jag suckar, och blott vill betagen
Den ro som i Naturens sköt
Den första Gyldne Åldren njöt;
Till rim och kärlek än bedragen.

Ack! ömma, lifliga Charlotte!
När jag mot solens höjder gått
Att af en högre lager hämta
Ett blad; jag derför icke glömt

Att ännu fritt, att ännu ömt
Uti de ljufva dälder skämta;
Att en Herdinna än tillbe
Och hänryckt mellan suckar se
Dess barm inunder rosor flämta
Och hopp om Paradiser ge.
Ån tjust af blomstrens tysta tårar,
En blick, en kyss mitt hjerta sårar,
Och rörd jag gjuter mina tårar,
Med blomstrens. Ömmaste Charlotte!
Förlåta är en Guda-lott!
Jag har mot solens höjder gått;
Men, se! nu hastar jag tillbaka,
Vill Årans himlabloss försaka,
Att under nya blickars lag,
Öm, suckande, lycksaligt svag,
De fordna dagars ljufhet smaka.
Jag skall en liflig Sång-Gudinna
Uti en annan *Lotta* finna,
Och af en *Werthers* låga brinna,
Och ännu sucka *Eos* namn,
Och dö ännu i *Hildurs* famn.
Men, ömma, lifliga Charlotte!
Då Du har denna seger fått,

Tyst i din visa själ besinna,
Om Lifvets Åra detta är?
Bör Snillets låga så försvinna?
Ljuf, ljuf är blomman i en dal,
Men uti Årans ljusa sal,
Dit alla ädla Snillen hinna,
Ej frågas, ömmaste Charlotte!
Hur många rosor har Du plockat?
Hur många kyssar har Du fått?
Hur många flickor har Du lockat
I Nöjets skugga? Nej, ack nej!
Så lätt, Charlotte! är Åran ej.
Rörd af de ljufvare Behagen,
Jag suckar vällust då och då:
Men utaf Årans blick betagen,
Jag hör dess röst som talar så:
"Om Du vill Snillets läger nå,
Lät rosen och lät mirthen stå,
Och glad mot solens höjder gå!"

Till Annett.

Ack gråt ej, gråt ej ömma flicka!
Och släck ej dessa ögons glans!
Jag såg en himlens stjerna blicka;
Och molnet kom; den mer ej fanns.

Men molnet flydde; stjernan blänkte
Ljuft på sitt hvalf och syntes le.
Jag gladdes i min själ, och tänkte:
Här kan jag sorg och nöje se.

Annett, Annett, lät molnet fara,
Och le mot nästa ögnablick.
Du skulle utan nöje vara
Om alla nöjen fritt du fick.

Ett ständigt solsken ingen gläder,
En ständig glans gör synen svag:
Så Lyckan hjertat! Och du kläder
Dig ej med blomster hvarje dag.

Den växling uti Allt sig röjer
Oss tårar, men ock vishet lär;
Den smärtar, men ock själen höjer
Till det som evigt nöje är.

O lugnet efter stormens ilar!
Och solen genom Åskans sky!
Ljuft efter Sorgen hjertat hvilar,
Och hvarje tår gör glädjen ny.

Men Lyckan tom och fjollig lyser:
Matt är dess öga, kall dess blick.
Ack! denna mun så vettlöst myser:
Hon allt, men icke känsla fick.

Det Ömhet ger, som ömt oss sårar.
Se! Rosen föds af himlens regn;
Så hjertats Nöje utaf tårar
Annett! har både lif och hägn.

Gråt, var ett helgon för de ömma!
Bryt fram, och tillra, ljufva tår!
När denna himladagg får strömma,
Sin glans din själ, din skönhet får.

Gråt, ömma! men förutan smärta;
Så ljuft, som tyst. Det är din tröst:
Du har ej Lycka; men ett hjerta
Som känner *Nöjets* gudaröst.

VID EN SKÖNHETS GRAF *).

Lugete, o Veneres, Cupidinesque!

CATULL.

Här hvilar i denna skuggan; under dessa dunkla träden, i Grafvens dysterhet — ligger Skönheten, löjet och behagen.

Denna bild, som uppstiger i min själ, skön som morgonrodnan eller rosen, ljuf i Gracernas leende, retande som den tidigt rodnande frukten; denna bild kysst af Venus, upplifvad af KärleksGudarne, hela denna leende lefvande skönhet, Hon, jordens Ångel, himmelens blomster — ligger i denna kalla eviga natt; slocknad liksom ler ännu i sin dystra skymning; och vissnar och känner grafven, och blir stoft.

Förgänglighet! suckar mitt hjerta häftigt: och skuggorna omkring mig, och de dunkla träden, och vinden som susar i dem, och den fjerran dånande stormen, medsucka: *Förgänglighet!*

Klagen, klagen, alla ömma själar; alla skönhetens

*) Mademoiselle J. Ch. Sutnopp, död 1786 i sitt 21:sta år; och begrafven i Armeens Flottas begrafningsplats på Kongl. Djurgården.

dyrkare! Hon dog i första blomstringen af sin sommar. Så dör en frukt, i sin första mognad, af stormvinden nedkastad. Så faller en ros i dälderna, för tidigt utsprungen, af ingen Vestan smekt, af ingen hand plockad.

Den Vise sitter på höjden, i sitt förtroliga träds skugga, och ser din grafvård skymta genom lunden. "Jag såg, säjer han, sänkt i betraktelser, "Jag såg med våren Kirsbärsträdet blomstra, och den våldsamma Vinden kom och täckte fältet med dess blommors blad. De qvarblefna växte till frukter, fullrodnade, och blefvo ett rof för skogens foglar och den tyst förtärande maskens gift. O Varelsernes Gud! är lifvet värdt att ägas? Mitt dödliga hjerta bäfvar: sänd en stråle af ljus! Ack! men så dör skönheten; och så lefver hon --

Hör! i skogens djupa, ödsliga mörker går den yngling, som, rörd af din leende dödliga skönhet, tyst din älskare, vågade upplyfta till dig och Hoppets Gud sina tårfulla ögon. Han förlorar sig bland skuggorna. Han suckar.

"O qval, o evigt dystra qval! bland dessa dödens

dunkla skuggor. O natt, o evigt dystra natt! du trycker då i din famn skönheten och lifvet.

"Ett blad af rosen far för stormen: så behaget, så fägringen för dödens fläktar. Leende ljuflighet! dödliga skönhet! bedrag mig icke. Hör det stigande dånet, och vindarnes gny. Se! rosens blad, de kastas för stormen.

"Förgängelse! tag mig i ditt mörker, lät mig ej se jordens blomstrande graf: der rosen födes och faller, der strimman tändes och slocknar, der glädjen ler och försvinner: der sjelfva varelsen är dödens gyckelspel, och lifvets första löje hans ljufvaste: *följ mig*!

"Förgängelse! eviga dystra natt! lät mig störta i ditt mörker; och ej mera bedragas" -- --

Så klagar han. Och förlorar sig bland skuggorna. Grottorna svara honom.

Men jag, lutande till din stumma grafvård, kysser de ännu friska blomster som hölja den, och suckar: *sådan var du!* Lik en den Gudomlige Raphaels tafla, upplifvad af Oskulden och Godheten, var, på ditt ansigte höljdt af tårar, sjelfva sorgen förtjusande, och smärtan skön --

Ack! Hon var älskad, tillbedd: Hon var skön och god, Lifvet log i Hennes löje, lefde i Hennes blick. Lifvet blomstrade i Hennes väsende: och nu är Hon stoft. O Flickor, skönheter, leende mot förgängelsen! Kasten en blick till grafven och himmelen.

Till en Vån *).

vid dess faders död,

af den obegripeliga authorn.

Det föll -- det stilla Trädet vid Elfvens brädd. Den ström som gaf det lif, tyst underskar dess väsen. Det föll! Vindarne sucka öfver det nakna stället. Ack! aldrig mer hvilar uti dess skugga, du, Son och Vän!

Allt undanfaller oss: det älskade, det dyraste! Tingens eviga Ström ger Varelse och bortförer. Må våra själar villigt följa dess lopp. I drag af makt och godhet är skrifven dess nödvändighet. -- Ack! som lifvet, andas Döden omkring oss: Hör du ej honom hviska till dig? Han slår i lifvets pulsar; blinkar tyst i det lifliga ögats stråle; ligger gömd under blommans leende behag. Han lossar Jordens grundvalar under dina fjät! Hör, lyssna! från den dödliga skönheten, från den dödliga ljufheten, hviskar han i qväfda tysta nattens suckar: *glöm mig icke!*

Hvarföre ryser då det menskliga hjertat, och arbetar slocknande själens ljus? År något förtroligare

*) Hr Hofpredikanten G. A. Tayarden.

än döden och lifvet? Stjernan uppstiger för att åter nedgå. Behagen blomstra: och falna och dö. Sjelfva den lifliga känslan, o min Vän, som förer oss så vidt i Skönhetens och Nöjets rike. — Ock den, för dödens mäktiga Anda, arbetar, fladdrar, släcks, lik ljuset för vindens pustar!

O! men är ej det dödeliga behaget ljuft, derföre att det uppgår på förgängelighetens bana? Blödiga missnöje med det enda goda och lyckaliga! — Nej visare, min Vän, lät oss gläda oss om Aftonen af dagens Nöjen; och vid den nedgående Solen af huru skön hon går ned!

Skall jag återkalla i din själ hans bild? — Skall jag upplifva denna nejd, der han lefde och älskades? Du såg den lycklig i den blida, sista glansen af hans dagar. Ljuset slocknade; och du såg det ej. Du kom. Glädjen var ej mer på det tillgifna folkets anleten. Du såg hans Maka i tårar — ensam i den sorgeliga skymningen.

Lid; smärtas, flyt, min Vän, i tårar! Men dessa banden måste slitas. Du måste sakna hvad du älskar på Jorden! Följ med din hänryckta Själ till Himmelen. Men här är han ej mer!

I lifvets dälder, i en vrå af den oskyldiga landtbygden, der bo lycksaligheten och friden. De hafva flyktat, säja skalderne, från städerne. Ack! måste ej den vise säja det samma? Jag hör omkring mig bullret af de herrliga dårarne. Jag ser blosset af facklorna, guldet, skriet, ståten -- Men ej *Sällheten!*

Dö, då man smakat Lycksaligheten, det är att dö redan invigd till Himmelen. Änglarne, tjuste, emottaga den dem så lika Själen. Hon andas redan från jorden Paradisets oskuld och känsla. Gjut, min Vän, -- du är en Präst, du är en Sanningens Ängel -- Gå, gjut i din Moders bröst den odödeliga trösten. Visa henne hoppets väg gående fram i evighetens ljus och strödd med några tårar. Sedan kom! Lät ock mig se den! Förströ tviflen. -- Och jag skall följa dig, Älskade! in i den odödeliga Verlden.

TREDJE ÅLDERN.

FORSMARK *).
Skaldesång.

Du gamla Svithiods Land, o mina Fäders bygd!
Stor af dig sjelf, och Stor af detta Folkets dygd,
Jag ser dig rörd -- en sonlig tår jag gjuter,
Och hänryckt, kalla Jord! uti min famn dig sluter.

Nej! Himlen aldrig hårdt, med orätt och med väld,
Åt jordens barn sitt goda delte:
Dess mildhet gaf i ett hvad i ett annat felte:
Och för en blomsterskörd uti en lycklig däld,
Han bergets stela brant med gröna skogar klädde,
Med malmens glans och skatt han bergens söner glädde:
Och för den silkes-drägt, det Aromaters haf,
Den vällust, hvaruti de veka Folkslag sväfva,
Den låga yppighet, deri de tyna af,
Och qvinsligt utan hjerta bäfva;
För denna gula frukt, som Österns trälar plocka,
De glitter Vesterns dårar locka;
Han Oss, Han Nordens folk, Mod, Styrka, Frihet gaf.

*

Jag ser dig, Svithiods Land -- en hög, vild ödemarck:
Ej skön och ljuf, men skön och stark.

*) Till ställets ägare, då varande Hr Revisions-Secret. af Ugglas.

Här ett lycksaligt hem, ett skydd för lifvet
yrka,
Det var en gudabragd af Smille och af Styrka!
O Mine Fäders dygd! O fordne Sviars mod!
Jag är en son af Edert blod:
Må känslan af er dygd jag lära!
I dessa klippors barm, i dessa skogars sköt,
Jag dagens första strimma njöt.
Och eder helga eld i mina ådror flöt.
Till styrka födas, — Svenskar! är vår ära.
Ack! sen då edert kall, till Frihet, Mod, och Dygd,
I sjelfva denna höga, vilda bygd: —
Det är ej Gangens blomster-dalar,
Der allt om dvalans ro, om veka nöjen talar.
Ej Nordans våld, ej Vintrens snö,
Har Sviars lågor mäktat hindra
Att skapa Gudars hem på Svithiods vilda ö.
Och ännu lefver dessa dygders frö!
Så länge Nordens ljus uppöfver oss ses tindra,
Skall Våra Fäders eld ej dö!

* *

Men här i denna öcken, här,
I dessa nakna bergs och vilda skogars sköte,
Hvad skön förtrollning gör mitt häpna öga möte?
Ett glänsande palats, — i denna öcken — Gud!

Vid Oceanens gny, och vid Cyclopers ljud
En Guda-makt jag här mig bådar.
Af dessa vattens lugna bryn,
Der aftonrodnans guld i skyn,
Der Nordens himmel klar jag skådar;
Af denna glans jag tror, af dessa lundars prakt,
Att Nordens Fröja här sin milda boning lagt.
Af dessa forssars brus och dån,
Af detta gny, jag tror att Odens Son,
Att Thor förfärlig här sin ljungelds viggar smider
Och släggar vapnen grym till Sina Hjeltars strider.

Men ljufva aftonfläkt! men Östans lätta susning!
Säj hvilken Gudamakt, och säj hvad för förtjusning
Här herrskar? här, med Nastronds gny och lågor
Förenar Glysisvall? och ro med brak och plågor?
Är detta Dödeligas makt? —
Jo! våre Fäders eld här brinner!
I trots af Nordens is, med gudalikt förakt
Af faror och af död, de allt sig underlagt:
På ödets hårda lag se deras styrka vinner!
De bryta ut sin äras glans, sin skatt.

*

O gamla ätt af Nordens gudasöner!

Nu vår lycksalighet ert mod, er styrka kröner:
Med detta smälta grus vi Verldens herrlighet
Och prakt och ära till oss handle,
Och Vintrens öde fjäll till Cypern vi förvandle;
De veka trälars hop som eder dygd ej vet,
På jordens vida rymd oss lyder;
Och Österns Elisée nu Nordens klyftor pryder. —
När denna herrlighet, när denna glans jag ser
Kring Svithiods Frihet evigt lysa,
Jag, Store Fäder! er tillber
Men af en hastig skräck mitt hjerta känner rysa:
Må edra själars kraft, må edert höga mod
Ej slockna ut i edre Söners blod!

*

När Guldet kastar sina strålar
I sanna ärans gudaspår,
Och när den prakt för sinnet prålar
Af ägarns dygd en vigt för själen får;
När Lyckan med Förtjensten går —
Välsignadt då är guld, och glans, och lycka!
Och helig är den prakt, som Gudars hus plär
smycka.

O Forsmark! Öknarnas Palats,
Som en förtrollning ljuft, och som en Vallhalls plats

På engång vildt och skönt: af Nordens Snille
danadt,
Som sig bland klyftors brott en ärestig har banat:
Din glans, din borg, och dina lundars prakt,
Och all den herrlighet som Smak och Rikdom lagt
Uti ditt sköte -- i vår själ vi finne:
Den blott en flyktig skugga har
Af detta vördnadsvärda Par
Du stolt af ära sluter inne --
En Man, som sjelf sin lyckas upphof var;
En Man af egen dygd, af stort och redligt sinne:

Och här en Nordens Skald Dig, och Ditt
hjerta såg,
Såg all den guda-eld i detta hjertat låg;
O Ugglas! fritt jag kan vid Gud och Himmel svära
Jag såg den stora syn -- jag såg en Man af Ära
Men hvad är Prakt mot Snille och mot Mod?
Du sade: kom och känn din ätt, ditt blod;
Kom skåda Nordens starke Söner,
Och se, hur modet sjelft sig kröner;
Känn ditt Land, och känn din Kung;
Tag din harpa, Bard! och sjung!

* *

Natt det öfver Norden var;
Himlen stjernbeströdd och klar.
Forssars brus och släggors dån, — —
Som dunderslag af Jofurs Son.

Lågor brakade,
Ugnar sprakade
Med ett qväfdt och domnadt gny;
Jorden sig skakade, —
Se af rök en ljungelds-sky —
Låt oss fly!
Ack! en flod af lågor frusar
Upp mot himlens rena hvalf.
Natten utaf fasa skalf
Vid eldens blodröda bloss. — —
Nu med mindre våld den brusar,
Nu med sakta dån den susar,
Nu ned på oss
I ett regn af gnistror rusar.
Majestäteliga syn!
Se eldar regna på vattnets bryn!
Men portarne gnissla:
Hör! liksom tusende qval
Af hjul, af släggor, af vatten, af eldars tal,
De qvidande, dånande braka, och gnyende hvissla,

Hvarje härd ett Nastrond är;
Eviga lågor rasa der.
Malmen i glöden silfverhvit fräser,
Vågen i elden förfärligt hväser — —
Midt i detta brak och gny,
I en svart och gnistrande sky,
Kringom hvilken lågande blänka
De sken som glödande malm-massor skänka —
Trygge Nordens Cycloper gå:
En blodröd glans der ses på deras anlet stå.
I fasans drägt
Går Jofurs Slägt:
Som Gudar böra,
De tiga och göra.
O Svenskar! denna ätt oss Land och Frihet gaf,
Och Lag och Rätt, och Frid och Åra;
De Kung och Folk på sina skuldror bära;
Och vänta ej att se uti sin ätt en slaf!
Om denne fins, må han i dessa lågor brinna,
Med dessa forssars gny i evighet försvinna!

Jofurs slägte kännes än
Af Styrka, Åra, Mod, igen.
Se! en kämpe stiger fram,
Af de gamle Sviars stam;

Åran gnistrar i hans öga.
Härdens lågor stiga dubbelt höga.
Ensam han sig allt tilltror,
Ensam, utan sina bröder --
Malmen dubbelt gnistrar, glöder!
Nu med vapnet bryter kämpen ut
En ryslig massa, att ge form till slut:
Obäklig, glödhet, som en Etnas klyfta;
Han den med egen arm ses lyfta.

Gud! sådan var de Jättars makt,
Som fordom bergen på hvarannan lagt. --

Han under hammarn massan slänger:
Vid hvarje åskslag denne dänger,
Ett regn af stjernor gnistrar kring.
Förtjusning! -- -- se de blixtra, brinna
I ljusblå lågor, tindra, födas och försvinna!
Men kämpen märker ingenting;
Han jättelik sin massa vänder;
Lugn som en klippa i en storm,
Han malmen ger sitt mått, sin form,
Och vräker den ur sina händer.

Jofurs starka, helga ätt,

Dig ske ära, Dig ske rätt!
Bergsman, Bonde gaf oss Land och Kung:
O min Harpa deras ära sjung!

*

Så Barden söng: Ett ömt, ett gudars löje
Skänk, Ugglas, Bardens sång! och känn det höga nöje
Att vara Svensk, och stark, och fri;
Långt öfver titlars glans; och lyckans slafveri.
Men mer än kämpars mod, och mer än barders sånger,
Mig rör, mig gläder tusen gånger
Ett manligt hjertas redlighet.
Stort är att tänka rätt; men större rätt att ömma.
Vår tysta känsla Himlen vet,
Men denna stund af eld jag evigt ej kan glömma:
Du talte om *din Kung* -- jag såg en helig tår:
Mig Romersk, stolt och fri, mig denne tåren rörde,
Och själens språk till själen går.
Jag såg, i det jag öm Dig hörde,
Att Rätt och Nåd är Rikens helga band:

Och icke Ståt och Makt allena;
Jag såg en Man, som lärt förena
Med Lyckan Dygd och Mod; och Kung med
Fosterland.

FÖRSÖK TILL ORIMAD VERS.

Om starka Själens klarhet
Och Gudars lugn du söker,
Lär segrar på dig vinna,
Till Stoas Vishet gå;
Lär, hög och modig, trampa
De änderliga, veka,
De blöda känslors skara;
Att le åt qvinno-jemmern
Och åt de svagas fröjd!
Hvad äro stormens ilar
Om i din själ är lugn?
Hvad tomma namnet *Smärta*,
Om lyftad öfver sinnet
Din höga Själ föraktar
Den lilla fiberns vällust?
För stormens minsta il
Se vågen sucka, svalla:
Då klippan orörd står.
Blif stark! och le åt nöden.
Hålt! ropar du, men *är väl*
Den jättelika låran
För dödeliga gjord?

Se, svage, se omkring dig:
Hvad kan i tingens lagar
Du grusets insekt ändra?
Bryt tingen eller dig.
Du ej förmår det ena:
Väl! dåre, gör det andra.
Bryt veka nöjets känsla,
Och, lyft ur jemmerns barndom,
Gå stegen till en man.
Blif stark! och le åt nöden.

Se det är Stoas vishet,
Och Zenos hjeltelära!
Fall, ädle! rys och tillbed!
Ur låga jordens qvalm
Se upp med klarnadt öga:
Se! hög i lugna stegen
På all dess nöd och jemmer
En Stoisk halfgud träda.
Följ, dödlige, dess spår!
Om, fri, du vågar önska
Den starka Själens klarhet
Och Gudars lugn.

RIMET.

Hör, ljuf i svarande toner,
Hör rimets gudomliga sång!
Som sällhetens röster,
Som oskuldens kyssar
Hviskande sorla kring Änglarnas throner!
Så Echos skall
Förskönar och gläder
Och tjusar den landliga flöjten i dalen:
Så, ack så!
Mera ljufva
Än Änglar och Echo,
Svara hvarannan
I ensliga skuggor
Kärlekens suckar.
Hör, ljuf i hela Naturen;
Hör Skönhetens himmelska röst!
I lika gående, svarande fläktar,
Hon talar till Själen,
Hon strömmar i Sinnet:
Med suckars tysta, eviga rop,
Hvad söker det ljufva, kännande Hjertat?
Det lika, lika,

Det svarande!
I Tonernas sång
Så lockar ljudet det älskade ljudet;
I lika språng
De följa hvarannan till himmelska äthern!
Hör, ljuf i svarande toner,
Hör rimets gudomliga sång!
Konstens fina, veka hand
Bildande gaf det lätta behaget;
En ljufhetens ängel satte sig der!
En ljufhetens ängel
Andas, och lockar,
Och svarar himmelsk, och kysser den andre,
I rimets spelande, lätta behag.
Naturens fria, hårdt, sträft, vildt,
Är mera friskt,
Men ej så ljuft,
Och ej så vekt,
Ack, ger ej den vällust åt retade sinnet,
Ack, smakar ej så
Af himlens och änglarnas harmoni! *)

*) En tio grader större Skald än jag, skulle upphöja rimet så förtjusande, att hela verlden ville skrifva orimadt.

VID KONUNGENS HEMKOMST
AUGUSTI 1784.

Se, Konung, förd; se åter dina Länder,
Från glansen af ditt Majestät.
I tårar se ditt Folk, med nödens sträckta händer!
Glöm nöjet: rädda det.

Den Kung är *Stor*, som Folket så kan nämna;
Ej gycklarns tomma rop:
Lik Gud i nåd, lik Gud att Orätt hämna,
Och krossa mörkets fala hop.

Gör rätt, *Gör rätt!* Gud, Folket, och ditt Hjerta
Dig, Konung, pålagt detta kall.
Försumma det . . . en djup och evig smärta
Din minsta suck i nöjet följa skall.

Iakttag det . . . din minsta suck skall vara
En fläkt af Gudars salighet;
Och kring dig, mild, sig, Konung, skall förklara
En glans af din Odödlighet.

I storm och hot sig vredgad Himlen kläder,
I hat och mörker Folkets själ;
Emot den Kung, som ej den tryckta gläder,
Ej värdes göra Rätt och Väl.

För honom, matt, knapt knektens fröjdrop skallar,
Förbittring föds utaf hans prakt,
Hans nöjen, kall, man herrlig barndom kallar;
Hans lof är smilen af förakt.

Men Himlens ljus! men Glädjens milda tårar!
Vid blicken af en älskad Kung!
Hans namn i skri af fröjd ljuft själen sårar;
Och Skald till Skalden ropar: Sjung!

Hvar morgon-sol hans första blick välsignar,
Och hviskar: lys, gör väl som jag.
Hvar afton-sol med Folkets suckar dignar,
Som gudlik göra hvar hans dag.

O Konung! först på allas kärlek buren,
Hur trygg du lik en Skyds-gud gick!
Hur tillbad man det bästa i naturen,
Din Själs gudomeliga blick!

Ej Thronen skalf inunder Titi spira;
Ej Vasa kunde frukta sig.
Var älskad, stor; lät folket än dig fira!
Gór rátt; lät oss välsigna dig!

TILLEGNAN AF SKRIFTEN:

MILDHETEN

Till H. K. H.

REGENTEN

1792.

Hög är den redlighet, stort är det hjeltemod
Att Lögnens hela ståt förakta;
Att ej med list, att ej med blod,
Få dumme trälars ärestod,
Men, lik en gud, så stor som god;
Gladt till en evig ära trakta.

Ty Himlens Herre Sjelf, uti sin Äras val,
Försmådde bestarnes omäteliga tal
Och alle hedningars och alle dårars qval
Att skapa till en låg, blind dyrkan:
Han heldre tar en enda vis Själs låf,
Som, alltför sann för Kungars hof,
Hög nog för Rätt, kan le åt Styrkan.

Så Åran ock, uti hvar Hjeltes bröst,
Försmår, till menskligheten tröst,
Det blida Svekets alla throner
Och slafveriets millioner,
Emot en enda Fri Mans röst.

Stark, stark är denna röst. Dig, jordens gamla välde
Af Skrock och Tyranni, dig denna rösten fällde!
Du höjde dig mot Himlens hvalf,
Hon hördes! och du skalf, du skalf,
Och störtar, fall för fall, ned i ditt grus.
Så nattens moln oss Alper tyckas,
Af hvilkas störtning allt, allt bäfvar att nedtryckas,
Men de i lätta skyar styckas
Vid första glans af Solens ljus.

Ja, dagen bryter fram, re'n ljusna Svithiods dalar,
Och denna gamla Ält om CARL, om Frihet talar.
Kom, *Folkets* Förste! kom, med himlen i Din blick!
Du känner tingens rätta skick:
Du vet, att desse mörkrets Resär
I dagen sjunka hop till mesar,
Åt hvilka sjelfve trälen ler;

Du ger Oss FRIHET: Ty Du ser,
Att lögn är lögn, i trots af Makt och Prål,
Att rätt är rätt, i trots af Knektens Stål,
Och att när menskan vill sin sanna Frihet yrka,
Är hon oändelig i styrka:
Du ser med högsta klarhet det,
Som, icke sedt af äfven store Kungar,
Har väckt den åskas knot mot deras stoft än ljungar,
Att brott mot Sanning är -- brott mot Guds Majestät.

Så tänka, är en Hjeltes ära.
Men skälmar blott kan det förfära,
Att Sannt en evig styrka har.
Dock bäfven, LISMARE! just edert brott det var
Att helgadt blod i Svithiod flutit,
Att Millioner tårar gjutit!
Ty blott för edert stulna guld,
För eder lömska makts, er fega lyckas skuld,
J vågat Ljuset undanskymma.
Den ler åt lag, som sjelf är såld:
List retar list, Våld väcker våld:
En grym gör andra grymma:
Så födas Skräck och Barbari!

Men, med det lägsta lismeri,
I mörkret att sin Vän till farans brant förföra,
Är det ej att hans brådfall göra?
Den, som gör en tyran, gör ock hans tyranni:
Och Träldoms-smickrets konst, att fel, att Orätt vörda,
Det äfven är den konst, att Folk och Kungar mörda.
Ty söka lugn i Våld, och ro i Orätt, är
Som hoppas Trohet då man bryter det man Svär:
Och smickrarns tal, att lätt kan Svensken undertryckas,
Det är en evig lögn: Nej, först bör hjertat ryckas
Utur hvart redligt bröst. Dock när, hos Smickrets träl,
Fanns sanning eller mod? Feg i sin egen själ
Han tycker att man nog af en tyran kan hedras,
Och nedrig sjelf han tror att allt kan lätt förnedras.
»Dels tjus . . . och dels förskräck" . . .
Den fege Lismarn ödmjukt stafvar
Men, dåre, hör din egen skräck!
Den Frie ler åt Maktens glafvar:
Om bilans blixt är ljus för slafvar,
Är Sanning enda ljus för Oss, för frie Män.
O Hjelte, CARL, o Folkets Vän!
När från din höga blick gudomligt Ljuset flödar,
Se, Smickrets trälar sky. För hvad? Dem ljuset dödar.
Gläds, ädla FOLK, din hela sällhet känn,

Ån lefver Sveriges Frihet, än!
Hvad dygder bör du ej till offer Honom gifva;
Som haft det höga mod din Dygd att åter lifva,
Och vågar trotsa hvarje Man
Att vara ädlare än Han?
Det är en Kung! Till Honom kan man skrifva;
Ej detta pinta låf, af smickrets fala barn,
Ett grannt, ett väl utsiradt skarn,
Att en gudomlig fåne spisa:
Nej, det är ärans kall en ärlig Man att prisa;
O, Folkets ädle Förste, Dig,
På Ljusets och på Årans stig,
Ej hyllar Rädslans mulna blink;
Ej mundens toma ljud, ej handens stumma vink;
Men Hjertat, Hjertat hyllar Dig!

SJELFSTÅNDIGHETEN.

1794.

"Dels tjus . . . och dels förskräck!" . . .
Den fege Lismarn ödmjukt stafvar.
Men, dåre, hör din egen skräck:
Den Frie ler åt Maktens glafvar;
Om bilans blixt är ljus för slafvar,
Är Sanning enda ljus för Oss, för Frie Män,
. . . . . .
Ån lefver Sveriges Frihet, än!

Dedic. af MILDHETEN.

Hvar är den Svensk, som icke känner harm,
Till svärdet rusar glad, och lyfter högt sin arm
Mot slafvar i tyranners sold,
Som drista bjuda Lag i skydd af utländskt Våld?
Hvar är den Åkte Svensk, som skulle kunna glömma
På en gång sine Fäders blod?
Det ädla blod, de alltid låtit strömma
I Frihets, Frihets höga mod?
Den Hennes Frőjd ej finner mera god
Ån välde och än guld, må Hämden honom dömma!

Från hedenhös inunder dessa Fjäll
Var våra Fäders bygd blott af sin FRIHET säll:
Hon, sjelf gudomlig dygd, var alla dygders moder,
Och brödet utaf Hennes hand
Mer sött än Vällust var i rike Trälars land:
Och hördes Kriget gny mot deras egen strand,
De gjorde Nordens fjäll till Frihets Årestoder,
Och våldsverkshotarn sjelf uti sitt öfverdåd,
Med Krona, Guld och Land, blef deras villebråd.
Hvad? detta Folk, som straxt, vid Lömskhetens Förening,
Hvars smilkyss Calmar såg, hvars herrvåldslystna mening
Allt Svithiod känna fick, straxt ljungade till Hämd:
Ty minste Bonde fann sin Åra vara skämd,
Då ej SJELFSTÅNDIG mer, träl i sin egen koja,
Han skulle släpa på en utländsk Fogdes boja,
Och skymfad ge sitt gods på dennes lystna vink,
Sitt lif vid minsta vreda blink:
Hvad? detta samma Folk, som alltid träldom vägrat,
Som ENGELBRECHT har följt, som har med VASA segrat,
Det skulle äntlig nu, af sig, af Åran glömskt,
Förrädiskt mot sig sjelft, mot sine Bröder lömskt,

Med ödmjukt nidings-smil en Annans Herr-nyck följa?
Och tigga nåd på Hafvets bölja?
Och, utan minsta skymt af någon Ådel Harm,
Fegt sticka utländsk dolk uti sin egen barm?

O yrsel af en dårad hop,
Som ej kan skilja Årans rop
Ifrån Bedragarns, ja, som lika lätt kan rusa
Dit Himlen kallar dig, ditt Afgrund vill dig tjusa;
Hvem skapte dig? dig, midt i Svithiods bygd,
Der upplyst Mandom log i Frihets helga skygd?
Dum högfärds dumma ifver
Dig skapte, fånars hop! den är som dig ingifver
Att hellre störta allt än icke höja dig,
Att hellre dricka blod uti ett brödrakrig,
Än icke släcka få den afundseld dig bränner
Mot folk af större Vett, mot Landets Åkta Vänner.
Men desse endast se, att emot all slags Lag
Är Våldet lika lätt en utväg för de färre,
Och att det blott är galningars behag
Att hjelpa få ett Ondt med tusend gånger Värre:
De se, att för sin rätt bör hvarje redlig man
Väl kämpa ädelt när han kan,
Men icke så, att vild han bort till orätt rasar,

Och icke så, att om han vann,
Man för hans seger mer än allting annat fasar.
Ack aldrig kan en Svensk med ära i sin själ
Få tankar af en illsken träl,
Som allting med sig sjelf uti sitt hat föröder,
Och kallar det att dö för Allmänt Väl!
Nej högsint han vid denna Lag sig stöder,
Som är af Ärligheten lärd:
Med Bröder strida som med Bröder,
Mot Fiender med eld och svärd.
Så vinnes Sjelfbestånd: så Mannavettet tänker.
Men Sveket är så lätt, och Åran är så svår:
Man derför hellre lömskt de mörka vägar går
Af nidingshat och nidings ränker:
Ty detta börjar qvickt och detta slutar qvickt
Som underverk uti en Dikt;
Fastän den högsta bragd, för den som Åran kränker,
Är den, att ståtligt höljd i Svekets gyldne hjelm,
Än Segra som en Narr, än Stupa som en Skälm.
O Åra! gudaglans af våre Fäders ära!
Sänd, sänd en blixt att mörkrets hop förfära,
Och gif förnyadt ljus åt Svithiods gamla lära:
Med värn af eget Stål, med kraft af egit
Bröd,

Ett ädelt Lif, en ädel Död!
Se det är ännu allt, hvad Frie Män begära.
Då drack ej än hos Oss en dårhop sött förgift
Ur bofvars stulna silfverskålar,
Ej tjustes till en fänads-drift,
Som yrar upp i Glittrets strålar
Och hitsas emot dem, som se hur bofven prålar.
Man trodde rätt och slätt i hög enfaldighet,
Att den är utan Vett, som ej det Sanna Vet.
Och all sin Frihets fröjd för ynkligt prål att sälja,
För ädelt Sjelfbestånd en Herrnycks skydd att välja,
De trodde vara blott en nidings ambition,
Som smickrar till en tid, men störtar Folk och Thron.
Så hvarje Årlig Svensk, vid sine Fäders grafvar
Svär, att ock stämma in i samma Dygders pris,
Och att besinna väl, af andres skada vis,
Hur dyrt den heder köps med blodbestänkta glafvar
Att narrad af en narr få bli en slaf för slafvar.

GÖTHA-MANNA SÅNGER

ELLER

DAHLVISOR.

I.

FOLKET.

Melod. Våre Fäder gingo på

1.

Våre Fäder kände sig
Och sitt Mannavärde:
Lär, min vän, lär också dig
Hvad sin Kung de lärde:
"Vi, så gode hvar som du,
"Och tillsammans bättre ju!
"Sväre Lag, men Olag
"Bryter straxt vårt bolag.

2.

Dock med Vettet, Lagen föll
Ock hos dessa Bjässar
För det Lögn-Tal Munken höll
Och det Svek han mässar:
Första Lagen glömde De:
Allt med egna Ögon se,
Och i ljusa Dagen,
Att ej bli bedragen!

3.

Götha äran återväck,
Ljus uti Naturen!

Hnru lågt, i Skråck och Skräck
Drifvas liksom djuren!
Gaf oss derför himlen Vett?
Vett, som dock är numer Ett!
Utan hvilket Resar
Narras utaf Mesar!

4.

Mannavettet också gör
Hela Mannavärdet,
Visar, när man tåla bör,
Eller, draga Svärdet:
Utan Vett är ingen god,
Endast Vett ger ädelt Mod;
Vett är, hvar det vore,
Större än de Store.

5.

Märk nu sjelfva Vettets lag:
Högsta Väl för Alla:
Jordens Väl, som Himlens Dag
Tillhör Alla, Alla!
Derför ock är Göra väl
Himlens högsta Riksbefäl:
Som i Strid, mot Döden,
Så i Frid, mot Nöden!

6.

Gör du mindre, än du kan
I Guds goda Rike,
Mindre är du, än en Man,
Och ej Himlens Like,
Blott för dig ett rofvets djur,
Fast anständigt nog på lur,
Men hvars nidingshydda
Ingen bör beskydda!

7.

Derför märk! så mycke Godt,
Som du ärligt kunnat,
Är den sanna Åras mått,
Himlen dig har unnat!
Annat allt är bara prål,
Lögn, som Åran icke tål:
Och fast narren blänker,
Så hvar Ådel tänker.

8.

Ej blott Frihet, men ock Fröjd
Uti Sannhet finnes:
Mer än Höghet, Lyckans Höjd
Genom Sannhet hinnes:
Sannhet är det Skönas Blick;
Sannhet är det Ådlas Skick:

Den som stor sig ljuger
Till en Lögn blott duger.

9.

Men likväl ej evigt krig
Hatet är mot Bröder:
Blinda Ifver! måtta dig!
Bröder ä' dock Bröder:
Och hvad Rätt du än begär,
Mildast alltid Säkrast är:
Ty i galen Ifver
Rätten Våld bedrifver.

10.

Nu, du sälla Götha-Land;
Följ Naturens Lära:
Fått har du af Himlens Hand
Friskhet, Mod och Åra:
Ja, ditt Folk, så gladt och godt;
Värn af sjelfva Himlen fått,
Trotsar krigets Lågor,
Så, som Klippan Vågor.

II.
STÅNDEN.

1.

Första Ståndet Bondens var:
Trött vid Jagt i Skogen,
Sade han: här bor jag qvar;
Snart är Frukten mogen:
Stånd han höll och Frukten njöt;
Odla' sedan, när den tröt:
Och från denna samma
Alla Stånd härstamma.

2.

Ty han hade Allt i Ett:
Armen var hans Styrka;
Handen Konst, Försöket Vett;
Himmelen hans Kyrka,
Känslan Präst, och Solens Lif
Gud förutan Lärors Kif:
Men mot Öfverdådet
Mod var Kung och Rådet.

3.

Dock för stort vardt Bondens Gräl,
Då när Skaran öktes,

Allting gick ej mer så väl,
Bättre, Bättre söktes:
En till Strid, och en till Slöjd,
En till Vetts och Väldes Höjd
Måtte Bonden sätta,
Men dock ständigt rätta.

4.

Ock är Saken ganska svår,
Gör enhvar förlägen,
Att vid allt, som orätt går,
Finna rätta Vägen.
Så en Folkvän stadgat har:
"Klagan fri, Hjelp uppenbar,
"Det är Lag för Lagar,
"Alla Herrans Dagar.

5.

Allas Far är Bonden än,
Ån i denna dagen;
Le ej, ty du har, min Vän,
Bondens Bröd i Magen,
Bondens Ull uti din Rock:
Derför lagom, lagom Pock!
Se i Honom glader
Dina Fäders Fader!

6.

Jern till Svärd och Guld till Glans
Bonden tar ur Bergen:
Deremot är all din Ans,
Som mot Jätten Dvärgen.
Bröd du äter, men ej Guld:
Evig blir din första Skuld,
Om ej dina Dygder
Gläda Bondens Bygder.

7.

Men hvem är nu Bonden näst
Uti äkta Värde?
Jo, en redlig Sanningsprest,
Han, den Himlalärde,
Lär oss Afsky för all Strid,
Lär oss Kärlek till all Frid,
Och på detta viset
Här gör Paradiset.

8.

Ty ju Paradiset är
Frid och Fröjd och Froda?
Saligheten börjar här
I och med det Goda:

Högsta Goda heter Skönt,
Blir med idel Fröjd belönt,
I ditt eget Sinne
Och i andras Minne.

9.

Fabel vardt till helig gjord,
Secter allt förblanda:
Men "all Sanning är Guds Ord"
"Och allt Godt Guds Anda:"
"Godhet sjelfva Himlen är,"
"Uppenbarad redan här,"
"Helgar Land och Städer,"
"Alla Väsend gläder."

10.

Se det Goda uti Allt:
Hvarens Goda hägna,
Så Naturens Gud befallt:
Vill du fägnas, fägna!
Kärlek just är Religion,
Högre än båd Hopp och Tron;
Ty bör Kyrkan skalla:
Kärlek skyddar alla!

11.

Andra Ståndens Lif och Själ

Bonden är och Presten,
Står det först med Desse väl,
Stånd har hela Resten:
Krigarn svänger glad sitt Svärd,
Hotar med den värsta Färd
Dem, som kunde våga
Fosterlandet plåga.

III.

KUNGEN.

1.

Våre Fäder hade rätt,
Att en Kung bör vara:
Ty hans Högsta Makt kan lätt
Dig och Ditt försvara:
Våldets Bjässe flat nu står,
Lufvens List ej mer förslår:
Ja, den lägsta Hydda
Kungens Makt kan skydda.

2.

Sannt är, Kronan ej, men Vett
Utgör Hufvud-Mannen;
Och tyvärr man ofta sett
I en Kung Tyrannen!
Men för detta gifves Råd,
Ej mot allmänt Ofverdåd:
Yra engång alla,
Hvem till Hjelp då kalla?

3.

Trygghet emot hvar Tyrann
Ligger blott i Hämden,

Svuren mot hvar lömsker Man
Uti Kunga-Nämden,
Som ej ärligt emotstått,
Ärligt ej från Sätet gått;
Ty ej ärligt klaga
Är i Våld deltaga.

4.

Ja, en Statsman, som är lömsk,
Sviker just sin Förste:
Men är han af Svaghet drömsk,
Hur blef han den störste?
Ville han blott högre Rof,
Då är han blott högre Bof,
Då kan Gyldnehjelmen
Icke dölja Skälmen.

5.

Konungens och Rikets Man
Bör ha Kraft i Själen:
Vågar han ej vara Sann,
Ve den stolte Trälen!
Mes ej Hjelten vara får,
Lömsk ej Den som högre står:
Vett ej blott är Ljuga,
Dygd ej blott att Buga.

6.

Narren finner Majestät
Endast i att blänka,
Gud och Hjelten, rät och slät,
Deri, stort att Tänka:
Värde blott gör Värdighet:
Säll den Konung detta vet!
År ej Åran ärlig,
Skammen blir förfärlig!

7.

Hvad är Kungens äkta Glans?
Just ett Sken af Allas:
Om ej Allt hos Folket fanns,
Kunde allt befallas?
Bonden lifnär dig och mig,
Krigarn värjer allt och sig,
Lärarn allt upplyser,
Våld för Ljuset ryser.

8.

Så går allting rätt och väl:
Men då allt aftyner,
Hjelten bir en svulten Träl
Midt bland Sorge-Syner:

Kraft och Glädje gå i qvaf,
Kunga-Glansen bleknar af,
Och mot höga Vinkar
Lömsk Förtviflan blinkar.

9.

Men har Folket Mod ej nog
Till att högljudt klaga,
Så förnedras det med fog
Till en Fänads-Aga;
Drifves genom Fasans Makt,
Efter blodig Nyck, till Slagt.
Ja, den evigt stjelper,
Som ej Sjelf sig hjelper.

10.

Derför är det Årans höjd,
Väcka Folkets Åra:
Djeflars Gyckel, Djeflars Fröjd
Är att blott förfära:
Kungamenska, Menskokung!
Jernets Spira är för tung:
Tag ett Ax till Spira,
Lät Oss Skörden fira!

11.

Ty det är ditt Himla-Värf

Folket att välsigna;
Ej i ståteligt Förderf
Sjelf med alla digna:
Folket är Guds egen Att,
Folkets Väl är enda Rätt,
Folkets är all Styrka,
Till att Rätten yrka.

12.

Men, hur yrkar man sin Rätt?
Ej med Våldets glafvar:
Ja och Nej är ädelt Sätt,
Rasa tillhör Slafvar:
Dock om Väldet än är vildt,
Hur kan Folket vara mildt?
Hvad gör milda Seder?
Heder, Heder, Heder.

IV.

HVARS MANS RÅTT.

1.

Ingens Herre, ingens Träl!
Sade våre Fäder:
Högsta Rätt till högsta Väl
Alla, Alla gläder.
Mången mycket kallar sitt,
Men mitt Väsend, det är mitt:
Denna Sanning, Vänner,
Man i Själen känner.

2.

Hvars Mans Rätt det Egna är
Uti Lif och Styrka,
Hvarmed, androm ej förnär,
Man sitt Väl kan yrka.
Allt kan ägas, Men kan ej;
Blickas Jo, så blixtras Nej
Utaf Himlens Fader:
Detta Nej sjung glader!

3.

Vi är vist af Kungen sagdt,

En är alltför svager:
Detta Vi är Allas Makt
I sin hela Dager.
Herre! kungligt säg ditt Vi:
Husfar! diger tänk ditt Vi:
Blott med alla Dina
Du och Ditt kan skina.

4.

Ty det Grundlag är af Gud:
Allt har du af Alla.
Endast enligt detta Bud
Vågar du befalla.
Alla, det är, Hvar och En:
Staten annars blir ett Sken,
Som väl kan förblända,
Men på Allt gör ända.

5.

Alltså, om du Folkvett har,
Du, som hetter Herre,
Tacksam, god och höflig var
Mest emot de Smärre:
Uppblåst är ett Årans Skråf,
Ja, om ock det största Hof:

Se din Sädesfora!
Smått gör allt det Stora.

6.

Men den Makt, som icke vet
Sina egna Krafter,
Ståtligt dricker, hög och het,
Sina egna Safter,
Ån ej denna Tanken haft:
Hvars Mans Kraft är Statens Kraft:
Skratten! eller, Gråten!
Staten dör i Ståten.

7.

Statens Hufvud, det är Vett:
Men, om detta sänkes,
Gammal Dumhet allt i ett
Såsom Vishet tänkes,
Alle Patrioters Rön
Märkas ej i detta Drön,
Allting styrs af Fånar,
Hvars Mans Styrka trånar.

8.

Och med Styrkan Hvars Mans Rätt
Småningom aftyner:

Svält blir ett Regeringssätt,
Lyckan idel Syner,
Åran lite Brokeri,
Glädjen lite Tokeri,
Och så Götha-stammen
Gnolar på sitt Amen.

9.

Nej! stå upp, du Hjelteslägt,
Upp utur din Dvala:
Du har Verlden fordom väckt,
Folken om dig tala:
Åra! vakna i hvar Man,
Åra, stortänkt, mild och sann:
Patriot, din Lära
Väcke Hvars Mans Åra!

10.

Men som Årans första Lag
Är, Förakt ej tåla,
Så för Alla i sin Dag
Menskans Värde måla!
Vårdnad, Vördnad, på allt Sätt:
Det är ä'ta Mensko-Rätt,
Så böd Han, som ljungar,
Konungen för Kungar.

V.

GAMLA ÅRAN.

Juleglam för Bonden.

1.

Gode Far, hör på min Sång
Just om dina Fäder:
Säkert sedan mångengång
Du dig derå gläder.
Hör! din Ätt, när den var störst,
Jättar voro allraförst:
Hette, fast det stöter,
Gudar, Gauther, Göther.

2.

Japhet hade högsta Mod,
Far till desse Resar,
Men dock Noachs Syndaflod
Gjorde dem till Mesar:
Rädde för all Vattenbryn
Flydde de högt upp mot Skyn,
Och på Nordens Fjällar
Bodde under Hällar.

3.

Men snart öktes Mod och Mängd,
Villbråd börja' fela,
Åndtlig utaf Nöden trängd
Måste man sig dela:
Syndflod-skräcken var förbi,
Lek för dem blef Röfveri,
Ty nu enda Rådet
Var just Öfverdådet.

4.

Dock när Nöden hulpen var,
Större Värf begyntes
Med en Dygd så hög och rar,
Att de Gudar syntes:
Ja, i äldsta Häfder står,
Att de Femtonhundra År
Styrde Verlden fredligt
Och i allo redligt.

5.

Då var Gautha-Åttens Namn
Skyther, eller Skyttar:
Dock den hit i Nordens famn
Sedan återflyttar,

Hem den kom att hämta kraft,
Mycken Harm ock Oden haft;
Södra Verlden lämnas,
Men med Ed att hämnas.

6.

Eden, stärkte, höllo de,
Rusade åt Söder:
Verlden glad fick återse
Lagens gamla Stöder:
Vika måste Öfverdåd,
Sjelfva Rom nu tiggde Nåd:
Frihet, styrkt af Lagar,
Gjorde sälla Dagar.

7.

Göther hette Stammen då,
Glänste utaf Åra:
Deras Riken länge stå
Med sin Riddar-Lära:
Göthariken öfverallt
Gåfvo Allting ny Gestalt,
Och åt många Länder
Frihet, Lag och Ständer.

8.

Men från Nordens Hjelteland

Ock till Sjös man brakar;
Intar alle med Svärd i Hand;
Skeppen hette Drakar:
Dock, märk deras Norrmansdygd!
Sjelfva Franklands Snille-Bygd
Norrmandiet hetter,
Som åt England vetter.

9.

England, denna stolta Ö,
Stoltast nu på Jorden,
Har sin Frihet, fastän slö,
Och sin Lag af Norden:
Norrmandiets WILHELM gick
Öfver till dem, gaf allt Skick:
Hvad är deras Åra?
Göthers Lag och Lära.

10.

Ån i Spanien Götha-Son
Adeln stolt sig kallar:
Ån i Sveits bland Forssars Dån
Svea-Namnet skallar:
Och för GUSTAF ADOLFS Glaf
Darrade Tyrann och Slaf,

Men den Dygde-Jätten
Gaf dem Folke-Rätten!

11.

Åfven Rysslands Knesemakt
Kom af Roslagsknassar,
Ros ock först, ej Ryss blef sagdt,
Holmgårds-Namnet passar,
Novogrod just Nygård är:
Dock Förmycke sig ej bär,
Tolfte Carls Mandater
Tappa' dessa Stater.

12.

Och nu hemma här hos Oss?
Bofven alltid skälfde:
Höjde sig ett Högfärdstross,
Straxt man allt omhvälfde:
Engång Dalkarln Engelbrecht
Hundratusend Bönder väckt,
Slog de Danske Lufvar,
Skrämde Riksens Tjufvar.

13.

Men på hela Skälmerit
Uti Stat och Kyrka,

Vasa! först Ditt Gudanit
Kunde Slutet yrka:
Tyranni och Påfvedom
I en hast du hvälfver om,
Nästan Berg du vältar,
Hvad ä mot Dig Hjeltar?

14.

Åt den Elfte Carl mer Våld
Bonden gaf mot Herrar,
Men den Tolfte vardt för båld,
Krigslust allt förvärrar;
Som en Hjelte han väl slogs,
Men förgicks: då återtogs
Friheten och Lagen
Intill denna Dagen.

15.

Ty all Rätt, som felas än,
Kan du säkert vinna
Genom Kung och Riksdagsmän:
Men dig Sjelf besinna!
Icke duga franska Skutt:
Klaga, klaga öfverljudt!

Påstå Rätten modigt!
Snart blir Landet frodigt.

16.

Men vid sådant ädelt Mod
Fordras Vett till Orden,
Vett, att du är lika god
Med hvar Man på Jorden:
Gud han gaf oss samma Rätt,
Samma Jord och Lefnadssätt:
Men ej Lag bör fela,
Till att folklikt dela.

17.

Dock hvad Folklikt är, det vet
Patrioten bara:
Endast hans Erfarenhet
Dig ett Ljus kan vara:
Men hur kännes rätt igen
Sådan äkta Bonde-Vän?
Just utaf det Mesta
Gjordt till allas Bästa.

18.

Åra, Åra, Himlaljus!
Stråla in i Själen

På hvar Göth, som än i Krus
Vågar likna Trälen!
Ja, så länge Jorden står,
Vare största Åran vår,
Genom största Dygder,
Här i Götha Bygder.

VI.

KUNGENS KARL.

Af en gammal General.

1.

Grymhet är ej äkta Mod,
Blott en Villdjursifver;
Tigern har ej ädelt Blod,
Gallen honom drifver;
Men om Kungens Karl du är,
Kunglighet då äfven lär,
Märk då Riddarläran:
Kunglig är blott Åran.

2.

År nu Prygel Årans Vink,
Vackre Ädling, svara!
Upplyft käpp med Djeflablink
Plär det kungligt vara?
Kungens Karl är ingen Hund!
Årligt är hans Tjenstförbund!
Men till Hund förnedras
Den, som aldrig hedras.

3.

Hvad är Straff för Årans Man,
Minskning blott af Åra:
Den ej detta rätta kan,
Bör ej Vapen bära:
Mönstras ut bör hvarje Skälm,
Ej gå jemte Sköld och Hjelm;
Kungens Karl bör känna
Åran i sig bränna.

4.

Men hur fås en sådan Ått?
Torde du mig fråga:
Genom högre Rang och Rätt,
Ty de Lifvet våga,
Allt för Alla våga De,
Men hvad plär dem Landet ge?
Knapt af Bröd en Skifva,
Fast de Lifvet gifva.

5.

Årelös Otacksamhet!
Af de rika Gösar,
Dem hvar Bof i Stycken slet,
Utan Kungens Knösar:

De ge Skydd åt Hus och Hem,
Säkerhet för Lif och Lem,
Men de Mesar feta
Ge en Hunger-beta!

6.

Lät dem sjelfve kläda Skott,
Sjelfve Krig försöka,
Kalla ska de Himla-Lott
Att er Lön få öka!
Och hvad är väl Guld mot Blod?
Gods mot Lif och Hjeltemod?
Billigt tillhör Eder
Högsta Lön och Heder.

7.

Men då, Kungens Karl, bör Du,
Uti alla Grader,
Mer förädla dig ännu,
Ej till blott Parader:
Lek är all din Solgrands-Akt,
Broke-prakt och Trumme-Takt:
Ståtligt under Friden,
Stolligt uti Striden.

8.

Fransman'n derför skrattat ut
Alla Brokmaschiner,
Som blott veta: skjut! skjut! skjut!
Ej hvarthän det hviner:
Fäktkonst-Blick till allt är god,
Ger i Faran äkta Mod,
Ja en Höjd i Själen
Långt uppöfver Trälen.

9.

Och hvad höjer upp en Själ?
Säkert ej Förtrycket:
Endast att handteras väl,
Det är Hufvudstycket:
Kungens Karl bör Aktning få,
Blott en Högtänkt kan gå på;
Guld uti hans Bälte
Anstår ock en Hjelte.

VII.

GÖTHA-RÅTTEN.

1.

Götharätten denna var:
Dömas af sin Like.
Den har England ännu qvar,
Men från Götharike:
Jury var vår Bonde-Nämd,
Innan den af Skråck blef skrämd,
Mesighet mot Herrar,
Som allt Ondt förvärrar.

2.

Bland oskylde Likars Tal,
Att all Rätt befästa,
Tilläts ännu fritt ett Val
Af de allrabästa:
Detta var en ärlig Rätt
På högädelt högvist Sätt,
Hölls inför Guds Öga
Under Himlen höga.

3.

Gamle Göthen tänkte så:

Fan må tro de Sluga!
Hvad ej hvar man kan förstå,
Ej till Lag kan duga:
Mången Lufver, mången Tok
Konstlat hop en helig Bok,
Orden ej ersätta
Det i Saken Rätta.

4.

Domarn sitter nu så rak,
Full af sinom Ordom,
Men ej väger någon Sak
Samvetsgrannt som fordom:
Sken af Sak, af Lagen Ord,
Dermed är nu Domen gjord.
Hemligt underhandlas,
Mitt och Ditt förvandlas.

5.

Om du högre upp vill gå,
Hur blir du förundrad,
Att ett motsatt Utslag få,
Mellanåt utplundrad:
Ingenting sker uppenbart,
Ej af Saken allom klart:

Allt med Ord kan göras,
Allt kan sammanröras.

6.

Sjelfva Makten ofta ock
Gett en Vink åt Rätten;
Genast tänkte Mesens Skråck:
Högst är Bajonetten.
Lögn! ty högst är Himlens Hämd,
Dagens Ljus och Rikets Nämd:
Bäfven, unge Lufvar!
Darren, gamle Tjufvar!

7.

Sällan dömes någon mer
Årligt utaf Likar:
Idel Solde-Rätt man ser
Styrkt af Solde-Pikar:
Orätt alle Statsmän tro
Sådant grunda Statens Ro:
Glömd är nu för tiden
Gamla Folkefriden.

8.

Den var sådan, att hvar Man
Svarar för sin Hydda,

Han, som endast veta kan,
Hvem han der plär skydda:
Tio Hus-Män äfvenså
För hvarannan borde stå,
Hundrade för Tio:
En var synt af Nio.

9.

Det var Säkerhetens Ljus,
Att ej Pack sig fäste:
Nu förvandlas kan hvart Hus
I ett Röfvarnäste:
Och när Pack allt fyller upp
Vågas mången Röfvar-kupp,
Styrseln midt i Nöden
Skriker då på Öden.

VIII.

ÖDET.

1.

Hvad är Ödet? större Kraft,
Mindre måste vika:
Ordningslif ej något haft,
Om allt varit lika:
Du är Ödet i din Makt
För hvad Dig är underlagdt:
Så sin Rätt med Styrka
Alla Väsen yrka.

2.

Trädets Blommor för en Fläkt
Som för Ödet falla,
Trädet blir af Stormen bräckt,
Åskan hotar Alla:
Ödet är då Verldens Lag,
Alltför hög för mången Svag,
Men dock Styrkan böjer
Och den Svage höjer!

3.

Just som Stjernans Tinder släcks

Inmot Solens Dagning,
Så den Kraft, hvaraf du väcks,
Gör ock din Försvagning:
Samma Allkraft allting rör,
Sjelfva Solen engång dör:
Tusen Solar ändas,
Tusen återtändas.

4.

Ljus af Evighetens Ljus!
Lif af Guda-Lifvet!
Ända nertill Krypets Grus
Allt af Dig är gifvet.
Allting gifva, det är Ditt:
Allt emotta, det är Mitt:
Din är Himla-Styrkan,
Min är blott din Dyrkan.

5.

Ödet är gudomligt godt
I sitt stora Hela,
Fast det endast enligt Mått
Kan allt Godt utdela:
Skönt är Verldens Sammanhang,
Skönt som Harmoniers Klang:

Solen du välsignar,
Åfven när hon dignar.

6.

Derför Ödets Mildhet se
Uti allt det Sköna,
Godt mot allt det Goda le,
Sällhet skall du röna:
Himlen mild är mot en Mild,
Gruflig mot en Stolt och Vild:
Han de Starka fällde
För de Svagas Välde.

7.

Ödets Vishet häri märk;
Den är -- all Förening:
Genom Enighet dig stärk,
God är allas Mening.
Endast Villan villar allt,
Sken i skön och skymd Gestalt:
Tjusning af det Goda
Hos en hvar förmoda!

8.

Ödets enda Lag är Makt,
Den Förening gifver,

Ening allt har sammanbragt,
Gör, att allt förblifver:
Menskliglietens största Vett
Vore just att hålla Ett,
Så den kunde låtsa
Sjelfva Ödet trotsa.

9.

Nu förskingradt är allt Godt,
Ingen lifligt glädes,
Hvar ser misslynt på sin Lott
Och för Ödet rädes:
Hur skall gå en annan Tid?
Så förstöres Själens Frid:
Ty, i ständig Fara,
Hvem kan sorglös vara?

10.

Derför helig Mensko-Vård
Bör bli Religionen:
Att välsigna Hus och Gård
Bör bli Lag för Thronen:
Redligt att försörja allt
Gud åt Prest och Kung befallt:
Skall man Sjelfve'r sörja,
Andra Öden börja!

11.

Snart blir Thron med Religion
Störd för Kung och Presten;
Man ser blott på sin Person,
Bryr sig ej om Resten.
Lömskt är länge hvart Behof,
Söker hemligt nå sitt Rof;
Laglös ändtlig Nöden
Trotsar sjelfva Döden.

12.

Konung! märk på Ödets Vink,
Prest! du den förklara:
Brant är Farans sista Brink,
Störtningen oss spara!
Öde-Följden förekom!
Lät i Tid oss vända om,
Hvart? till Måttan kära
I en ärlig Ära.

IX.

SÅLLHETEN.

1.

Sällhet söker du, men hvar?
Mest, der den ej finnes:
Nöje du väl ofta har,
Sällhet dock ej hinnes:
Roligt har du, men ej Ro,
Fastän andre säll dig tro;
Trots Kalas och Vänner,
Själen tom sig känner.

2.

Herrligt är det väl, att ha
Guld och gröna Skogar,
Herrligt, se sin Skörd inta
Lador, Loft och Logar:
Men är detta Lif och Själ?
Blott i dem kan du må väl:
Aldrig kan du lugnas,
Om ej dessa hugnas.

3.

Men hur hugnas Lif och Själ?
Endast af den Åra,
Gud har lagt i göra väl:
Det är Sällhetslära!
Lifvet glädes, Själen höjs,
Gudaätten i dig röjs,
Du af Menskor vördas,
Himlens Lager skördas.

4.

Icke ens all uppfylld Pligt
Själen ljuft kan röra,
Icke Värf af högsta Vigt,
Om de ej välgöra:
Makt och Prakt i Lyckans Höjd
Dock ej Själen göra nöjd:
Här i Verldens Hvimmel
Godhet blott är Himmel.

5.

Godhet, men så sann och stor,
Som ditt Lifs Förmåga:
Icke blott, hvad Nog man tror,
Högt ibland de Låga,

Utan allt hvad göras kan
Af en gudlig, gud-lik, Man:
Och ej blott i Gifva,
Men mest i Upplifva.

6.

Lifva, det är guda-likt,
Lifva Menskodygden:
Gifva är väl mildericht,
Men ej Nog för Bygden!
Lifva Åran i hvart Bröst,
Det är Mer än Engla-Tröst:
Gud belönar Gifva,
Men Hans Lif är Lifva.

7.

Mensko-Storhet fordrar ej,
Vara hög och riker:
Fordrar icke Kronor, nej!
Var blott guda-liker.
Glans än ej en Mes har höljt,
Ej en Själa-Usling döljt;
Ty för Bytingsjättar
Sanning Rangen rättar.

8.

Modigt lifva ditt Begär
Till det sanna Stora!
Menskligt mer, än kungligt är:
Ingen Dag förlora.
Med din Godhet Glädje väck!
Snart blir Jorden Gudi täck:
Endast att välgöra
Kan till Himlen föra.

9.

Skalden, som här höjt sin Röst
Sjelf allt detta kände:
Hög och ljuf uti hans Bröst
Sanning Åran tände:
Stark på Nordens Himlafjäll,
Om i Dalen, alltid säll:
Säll af att det Sälla
Lifligt föreställa.

X.

VERLDEN.

Melod. Dahlvisan.

1.

Hvad skall man tänka om Verldenes Styrsel,
När det tycks gå så för rasande till?
Folken ju tumla i Krigenas Yrsel,
Vilja blott det som den Galnaste vill:
Gudeligt Himlande,
Helvetes Hvimlande,
Allting om hvarann! så alltid man fann.

2.

Rätta Förklaringen derpå är denna:
Menskan är Hälften af Engel och Djur,
Stundom det Högsta hon lifligt kan känna,
Stundom det Lägsta uti sin Natur;
Upp till det Milldaste,
Ned till det Vildaste
Ryckes hon ju hän, dig sjelf igenkänn!

3.

Men äfvenså i de öfriga Tingen

Högre med Lägre förent vara plär:
Rosen har Taggar, och han med Guldvingen,
Fjäriln, en söt liten Drake ju är!
Allt är välgörande,
Men ock förstörande:
Verlden är en Strid, ock midt i all Frid.

4.

Ty sjelfva Lifvet, som födes och näres
Först utaf Solen och Frukternas Saft,
Lika så hemligen äfven förtäres
Af denna samma upplifvande Kraft:
Nöjet det ljufliga,
Smärtan den grufliga
Göra hop ett Spel, i hvar Lifvets Del.

5.

Hvarföre? frågar du, ej utan Galla:
Jo, det är Lagen för all Harmoni,
Tonerna stiga och Tonerna falla,
Falla, ja dö, bara för Melodi!
Smärtan ur Trögheten
Förer till Högheten,
Hög uti din Själ du allt kallar Väl!

6.

Ty i det Hela är allting det Bästa,
Som ifrån Evighet Möjeligt var:
Allt Godt väl icke, men alltid det Mesta!
Det är den Lag, som Verldsordningen har:
Tankans Upphöjande
Rätt är förnöjande:
Verldens Ordning, se! kan Himlalust ge.

7.

Skapelser nya ä Verldenes Öden,
Döden för Lifvet är en Öfvergång,
Endaste Vishet för Menskan är Nöden,
Till sjelfva Nöjet är Lusten ett Tvång.
Sök det Nödvändiga
I det Beständiga:
Se, der har du allt, hvad Gud dig befallt!

8.

Men med Förståndet ock Modet upphöjes,
Stark du dig känner, fastän äfven svag;
Uti din Styrka Gudomlighet röjes,
Svagheten lärer dig Himlabehag;
Godhetens Leende
Med Öfverseende:
Svagheten gör mer, hon allt föreser.

9.

Är icke Mest utaf Godt i allt Detta,
Mest för den högaste Menniskо-Dygd?
Eller, försök blott att Ordningen rätta,
Genast förvirrad blir hela din Bygd:
Styrkan gör Vildheten,
Svaghet blott Mildheten:
Han, som dem förent, har bäst med Oss ment.

10.

Högaste Konsten är alltså att m â t t a
Styrka till Svaghet i hela sitt Lif:
Viljen, så våldsam, är Vildheten blotta;
Tänk på din S v a g h e t, och mildare blif!
Djuriskt är Yrande,
Menskligt är Styrande:
Utan Harmoni är allt Barbari!

XI.

YNGLINGEN.

Melod. Dahlvisan.

1.

Åra vi fått utaf Fäderne ärfva,
Åra i Verlden är Göthernas Lott:
Nidinge den! som sig sjelf vill förderfva,
Skämma det Värde af Åtten han fått:
Vett är nu Värdighet,
Vapnet är Färdighet
Först uti sin Konst, dernäst i allt Godt.

2.

Meser är den, som ej brinner för ÅRAN,
Denna Gudinna på Sällhetens Höjd:
Derföre se på hvar Dag med Förfäran,
Som icke förer till ädlare Fröjd:
Sann Åras Herrlighet
Glans är af Årlighet
Uti hvar en Själ för det Ädlare böjd.

3.

Ty det är Ädelt till Bättre att stige,

Det är just Lifvet i Hjerta och Själ:
Dålig -- du måste i Vinkelen tiga,
Glans på din Lefnad är hvad du gör väl:
Åran förnöjer dig,
Åran upphöjer dig,
Åran ger dig Rätt till Makt och Befäl.

XII.

FLICKAN.

1.

Skönhetens Yta vet Konstnären måla;
Men icke Dygdernas Himla-Behag:
Grannlåt och Glitter han kan icke tåla,
Friskhet och Frihet de höja hans Drag:
Lågt är allt Gycklande,
Styggt är allt Hycklande;
Godheten rätt glad -- är Täckhetens Dag.

2.

Göthiska Flicka! om du vill behaga,
Sannaste Godhet -- den vare ditt Skick:
Gycklet kan aldrig en Ådel intaga,
Så som en endaste Årlighets-Blick:
Göthiska Sannheten,
Konstlade Grannheten,
Detta Par ihop rätt väl aldrig gick.

3.

Också för ädel är alltid en Qvinna

Till att bortgyckla sitt Lifs Paradis:
Sällhet hon endast i Snällhet kan finna;
Husvården är hennes Åra och Pris:
Alltings Förskönande
Är så belönande,
Skyddsengel du blif! så aktsam och vis!

XIII.

SMAKEN.

1.

Smak ser man Flickan och Ynglingen söka,
Smak vill Matronan, ja Gubben ock ha;
Men det Osmakliga ofta de öka,
Och för det Täcka det Löjliga ta:
Hvarken det Brokiga,
Eller det Tokiga,
Kan då vara det, som kläder en bra.

2.

Smak i hvar Sak -- är dess renaste Sanning:
Enfald är himmelsk, i Allvar och Lek:
I en Förkonstling och i en Förblandning
Lyser ej Åra, men glyser ett Svek:
Se på allt Krusande,
Är det väl tjusande?
Orme-slingeri med hväsande Smek?

3.

Fult är i Vitterhet, fult är i Seder
Pyntet med Pina, och Puffet med Pråt:
Sök hvad du kan uti Sanningens Heder,

Fuskande Gyckel ju Smaken ej tål:
Ömkligt är Tåtande,
Löjligt är Ståtande:
Åra, men en sann, se det är ditt Mål.

4.

Och vill du högre, så lek ej i Gruset:
Litet i Låghet ett Kräk tillhör ju?
Höj dina Blickar till Honom i Ljuset,
Evigt det BÅSTA se! gör Han ännu,
Skönhetens Lifvare,
Sällhetens Gifvare,
Bäst gör alltid Han, ditt Bästa gör du!

5.

Skönast är Ljuset och Vattnet och Säden:
Blommornas Fägring är redan för svag.
Skönast är äfven i Skaldernas Qväden
Det som har sannaste Lif och Behag.
Men det ljuft Rörande
Är det Välgörande:
Skönt är allt Godt i sin lifliga Dag.

RÄTTELSER.

Sid. 16. rad. 11. står *ler*, läs *le*.
-- 23. sista rad. st. *förgås*, l. *förgåne*.
-- 42. r. 3 nedifr. efter *pust* comma.
-- 62. r. 16. st. *vinkransande*, l. *vinkransade*.
-- 63. sista rad. efter *den* frågtecken.
-- 68. r. 2. efter *slägter* insättes *till slägter*.
-- 69. r. 16. st. *låta*, l. *lätta*.
-- 78. r. 14. efter *Religionen* semicolon.
-- 86. r. 1. st. *blomstrar*, l. *blomstra*.
-- 87. r. 9. st. *femdubba*, l. *femdubbla*.
-- -- r. 17. efter *sväljer* semicolon.

Fr. s. 148 till 165 är pagineringen origtig, och bör ändras till 144--160.

Några få oanmärkta bokstafs- och interpunkteringsfel äro af den beskaffenhet, att de utan möda kunna inses och rättas.

RÄTTELSER.

Sid. 16. rad. 11. står *ler*, läs *le*.
— 23. sista rad. st. *förgås*, l. *förgåns*.
— 42. r. 3 nedifr. efter *pust* comma.
— 62. r. 16. st. *vinkransande*, l. *vinkransade*.
— 65. sista rad. efter *den* frågtecken.
— 68. r. 2. efter *slägter* insättes *till slägter*.
— 69. r. 16. st. *låta*, l. *lätta*.
— 78. r. 14. efter *Religionen* semicolon.
— 86. r. 1. st. *blomstrar*, l. *blomstra*.
— 87. r. 9. st. *femdubba*, l. *femdubbla*.
— — r. 17. efter *sväljer* semicolon.

Fr. s. 148 till 165 är pagineringen origtig, och bör ändras till 144—160.

Några få oanmärkta bokstafs- och interpunkteringsfel äro af den beskaffenhet, att de utan möda kunna inses och rättas.

7

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
REFERENCE DEPARTMENT

This book is under no circumstances to be taken from the Building

DEC 5 1916

form 410